

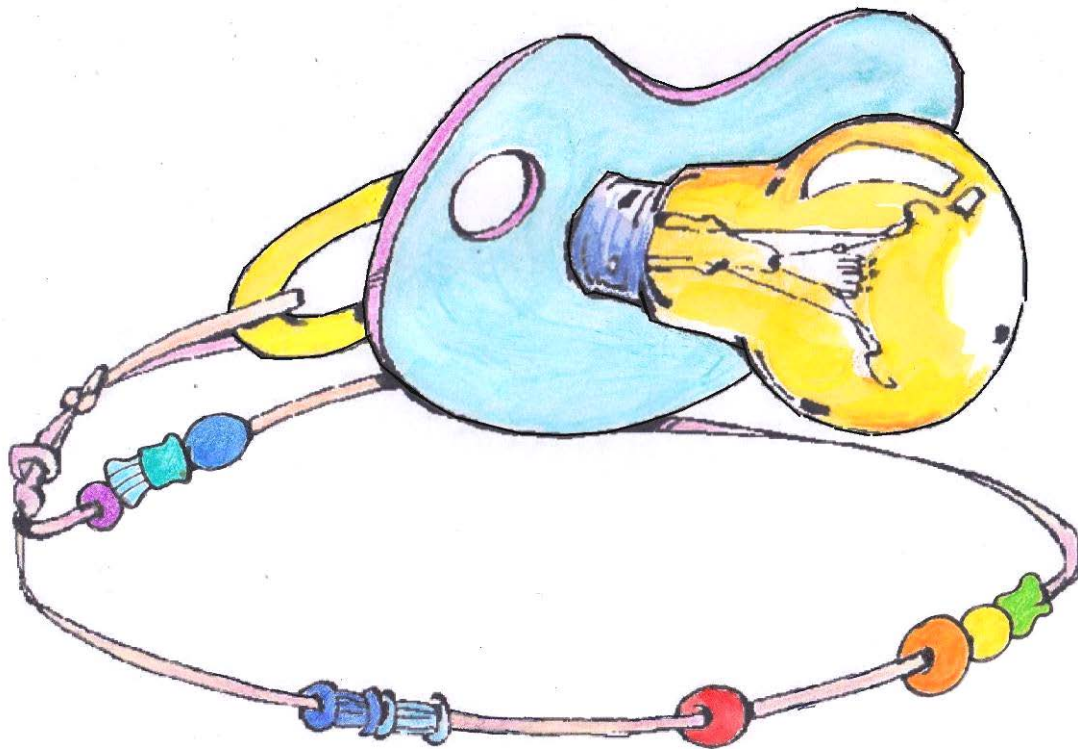

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

MUŠKA SVETLUŠKA

Autorka rozprávok: Janka Myslíková

Ilustrácie a metodické pokyny: Mgr. Juliana Baňasová

Vydavateľské údaje

Meno autora: Janka Myslíková a Juliana Baňasová
Názov publikácie: Muška Svetluška
Recenzenti: PhDr. Zuzana Petrová, PhD.
PaedDr. Silvia Mináriková
Jazyková úprava: Netto SK, s. r. o.
Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum
Rok vydania: 2014
ISBN: 978-80-8052-765-5

Úvod

Na čo si spomenieme, keď myslíme na svoje detstvo? Čas, keď je celý svet prísľubom – tak ho asi vníma väčšina. A bez rozprávok by sme možno nevedeli, čo od sveta očakávať. V každom dospelom je trochu dieťaťa hádam aj pre možnosť veriť v dobro, ktorú nás naučila rozprávka. V našej tradícii majú rozprávky silné postavenie. A tak, ako sa vyvíjajú všetky iné oblasti, aj svet rozprávok sa mení. Čoraz viac sa odkláňa od našich tradičných motívov a aj rozprávkové motívy sa globalizujú. Skúsené učiteľky neraz potvrdia, že tento trend nie je práve najšťastnejší.

Naša knižka vznikla na základe potrieb vlastnej praxe. Environmentálne zameranie materskej školy sme chceli zapracovať do našich činností práve prostredníctvom rozprávky, ktorá sa odohráva v našom starom známom prostredí. K myšlienke vytvoriť rozprávky s námetmi z prírody pribudol nápad rozpracovať k nim aj ďalšie aktivity, ktoré by na daný text nadväzovali a v konečnom dôsledku by tak prispeli k hlbšiemu preniknutiu do danej témy. Publikácia je teda rozdelená tak, aby s ňou mohli dospelí (učiteľky, ale aj rodičia) ďalej pracovať. Nie je nutné čítať rozprávky podľa ich poradia. Dospelý by si mal vopred premyslieť, aký problém chce dieťaťu priblížiť, a podľa toho si vybrať príbeh. Za každou rozprávkou sú uvedené možnosti, ako sa daný námet dá ďalej rozvíjať.

Tu je zopár rád, ako s rozprávkami pracovať:

- * Prvá rozprávka by mala byť prečítaná na úvod, no poradie ďalších nie je dôležité, záleží len na tom, čo chceme práve teraz dieťa naučiť. Nemali by sme pritom zabudnúť na zásadu aktuálnosti a prispôbiť tému aktuálnemu ročnému obdobiu.
- * Po prečítaní každej rozprávky necháme deťom čas, aby si utriedili svoje dojmy, aby porozmýšľali o tom, čo počuli, aby si spomenuli na momenty, ktoré ich upúťali. A necháme im priestor, aby o rozprávke hovorili. Každá kniha má výhodu oproti filmu v tom, že sa môžeme kdekoľvek zastaviť, podľa potreby sa v texte vrátiť či vymyslieť si ďalší priebeh a zakončenie, ktoré po dočítaní môžeme porovnávať s autorovým záverom. Vytvoríme deťom čas a priestor na to, aby mohli vyjadriť svoje postoje a závery, podporíme ich myšlienkové aktivity a vlastné riešenie problému.
- * Naša knižka nie je určená na čítanie „jedným dychom“. Naopak, pracovať by sa s ňou malo pomaly, v priebehu celého roka. Je rozdelená na rozprávkové príbehy, ktoré sú vlastne len prvým základom – motiváciou ďalšej práce s deťmi.
- * Nezabúdajme, že čím viac zmyslov zaktivizujeme, tým bude zážitok hlbší a aj prípadné nové poznatky budú trvalejšie. Poznámky za každou rozprávkou boli vytvorené práve prihliadajúc na tento fakt a prinášajú niekoľko možností ďalšej práce pod názvom **Ako oživiť túto rozprávku?** Skúseným učiteľkám v materských školách určite napadne veľa ďalších alternatív, menej skúsení dospelí, ktorí sa rozhodnú siahnuť po tejto publikácii, môžu na základe daných námetov realizovať s deťmi navrhnuté aktivity, ktoré súvisia s témou danej rozprávky a ktoré sa dajú pomerne jednoducho uskutočniť, pričom je využitá základná motivácia z konkrétnej rozprávky.
- * Každá rozprávka (nielen v tejto knihe) poskytuje dospelému možnosť ďalších nadväzujúcich aktivít či celých projektov nasledujúcich činností. Takto premyslene môžeme potom dieťaťu sprostredkovať prežívanie nielen literárneho textu v jeho základnej rovine, ale aj hlbšie prepájať citovo podfarbené príbehy s ďalším rozvíjaním poznania, vzťahov, súvislostí. Deťom tak ponúkneme ucelený blok aktivít, ktoré obohacujú ich zručnosti vo viacerých oblastiach, a pritom stále sledujeme jednu tému, čím do nej hlbšie prenikneme.

- * **Dramatické hry** – sú založené na hre v role alebo simulácii, ale aj na hrách a cvičeniach, ktoré majú prípravný či pomocný charakter vzhľadom na rozvíjanie zručností (sociálnych, praktických riešení problémových situácií...). Majú aspekt poznávací, precvičovací, emocionálny, pohybový, motivačný, sociálny, ale aj diagnostický a terapeutický. Ide o spoločnú činnosť detí, pričom spolu improvizujú na danú tému, do ktorej sa dospelý snaží zapojiť každé dieťa.
- * **Výtvarné námety** poskytujú návrhy tém k danej rozprávke, ktoré deti podnecujú vyjadriť sa nielen po stránke kognitívnej, ale predovšetkým afektívnej. Je samozrejmé, že dospelý do práce nezasahuje, len navrhne tému a oboznámi deti s technikou výtvarného spracovania. Nechá potom dostatočný čas a priestor na to, aby deti prácu dokončili podľa vlastných predstáv. Tieto námety by mali rozvíjať tvorivosť, výtvarné vnímanie, cítenie, predstavivosť a fantáziu.
- * **Pokusy** sú tu navrhované tak, aby boli jednoducho realizovateľné. Jednoduché experimenty majú v sebe aj veľký motivačný náboj. Deti môžu upútať napr. pokusy, v rámci ktorých sa niečo deje inak, ako očakávali. Publikované návrhy na pokusy sú nenáročné na materiálne prostriedky. Jednoduchých, nenáročných, a pritom efektívnych (a tiež efektívnych) pokusov môžeme nájsť v literatúre pomerne veľa. Deti ich milujú, preto by sme na ne nemali zabúdať.
- * **Námety na telovýchovné činnosti** sú motivačnými hrami, pri ktorých deti napodobňujú rozličné činnosti pohybom, ktorý dospelý sprevádza slovným výkladom. Môžeme sem zahrnúť aj jogové prvky a relaxačné príbehy, ktoré spočívajú v nácviku uvoľňovania. V deťoch upevňujú optimizmus a radosť z pohybu.
- * **Pracovné grafomotorické listy** sú za každou rozprávkou navrhnuté tak, aby súviseli s príbehom. Je dobré, ak dáme deťom dostatok možností vyskúšať si dané grafomotorické pohyby najprv na čo najväčšej ploche, ktorú postupne zmenšujeme.

Je na škodu našich detí, že klasické čítanie rozprávok je pre neustály časový deficit dospelých na ústupe. Ale kto si dá tú námahu a venuje svoj čas dieťaťu práve čítaním rozprávok, jednoduchšie môže preniknúť do jeho vedomia, lepšie spoznať to, čo ho zaujíma, i odhaliť to, v čom mu treba pomôcť. Ak na to budú použité naše rozprávky, môže sa ako pridaná hodnota u detí začať formovať aj environmentálne cítenie.

J. Baňasová

Ako sa Svetluška narodila

Pri potoku pod
lopúchom, v malom
mušom domčeku,
prišla na svet
malá muška.
Mama – muška
svätojánska – veľmi sa
jej potešila, na lupeň ju
položila a hneď si ju
prezerala:

„Očká, tie má celé po
mne, ako lesné
studienky. Krídelká,
nóóó, sú silné po
tatovi, keď bude
chcieť, obletí
svet! Nožičky si porátam:
dve a dve a ešte dve, óóó, aké chlpaté,
aspoň jej nebudeme musieť kupovať pančušky na zimu. Ešte sa
pozriem, či jej svieti lampášik, veď je to predsa svätojánska muška!“ – a
vtom „ŠŤUK!“ – malá muška zažala lampášik a silno zasvietila mamke
rovno do očí...

„Jaj!“ zľakla sa mamka. „No pozrite tú nezbednicu, ako ma osvietila, celkom ako slniečko! Tá má teda lampášik – ako nik! Aspoň viem, ako ťa budeme volať, budeš muška Svetluška!“

A tak Svetluška rástla a bola z nej veľmi zvedavá muška, ale aj múdra, lebo videla veľa vecí, ktoré iné mušky nezbadali, lebo mali len slabé svetielka, kým ona mala jasný lampášik. Keď preleštila jeho sklíčko chlpatou labkou, ukázalo jej všetko, čo len chcela. Lenže to bolo tajomstvo...

Ako oživiť túto rozprávku?

1. Dramatické hry:

- * Ako sa mamka tešila z mušky? Z čoho sa tešíš ty?
- * Čo môže mušku potešiť, zarmútiť? Čo poteší teba?
- * Ako by si utíšil bábätko?

2. Výtvarné námety:

- * Nakresli bábätko v perinke a okolo neho to, čo by ho potešilo.
- * Vyfarbi si Svetluškinu maľovanku.

3. Grafomotorika:

- * Čistíme skielko na lampášiku – uvoľňovacie krúživé pohyby zápästím v ohraničenom priestore.
- * Slniečka – kruhy rôznych veľkostí.

4. Námety na telovýchovné činnosti:

- * Krídelká (precvičujeme paže – letíme).
- * Labky (precvičujeme nohy v ľahu na chrbte – bicyklujeme).

5. Pokusy:

- * Hráme sa s baterkami, tieňové hry.
- * Skúšame priehľadnosť materiálov.

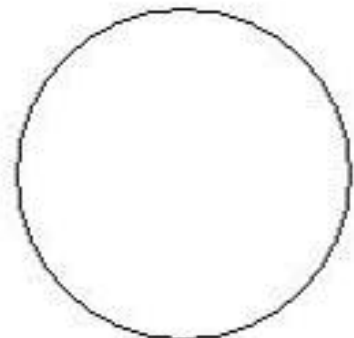
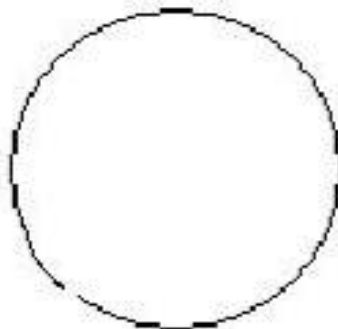
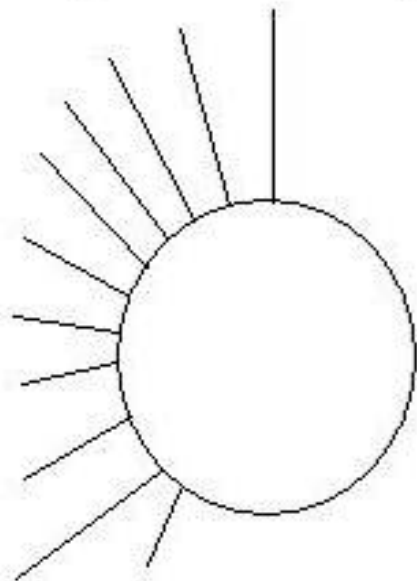
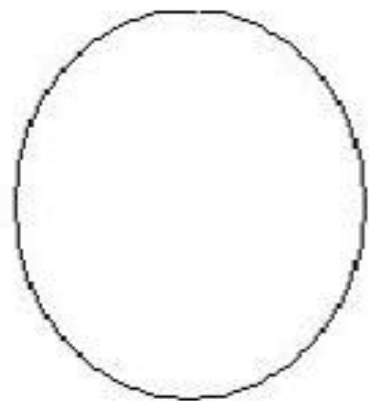
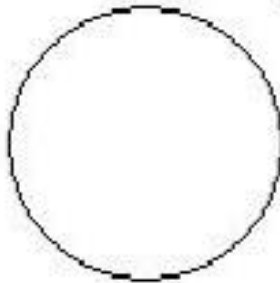
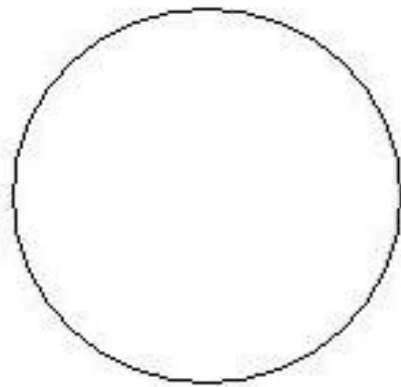
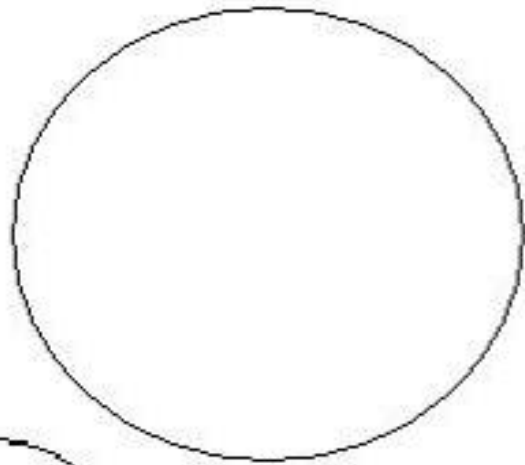
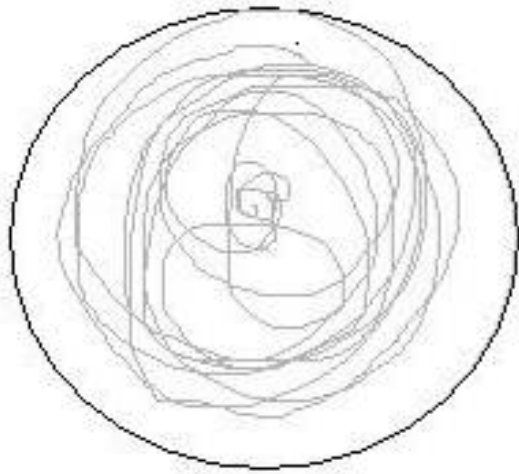
6. Ďalšie námety na otázky a činnosti:

- * Rátajte labky: 2 + 2 + 2.
- * Vymýšľajte meno pre bábätko.
- * Nakreslite si s dieťaťom rodostrom, kde nalepíte fotky jeho najbližších a vysvetlite mu rodinné vzťahy.
- * Zahrajte sa na rodinu, ako by mal pomáhať s bábätkom otec, čo zvykne robiť mama, súrodenec, starajte sa o bábätko spolu, učte ho chodiť, rozprávať (s využitím logopedických hier).
- * Zaspievajte si uspávanky, porozmýšľajte, prečo sú také pomalé a pokojné.

Svetluškina maľovanka

Grafomotorický list

Muška Svetluška a obloha

Raz ráno prileteli Svetluškine kamarátky a spýtali sa jej mamy:

„Môže ísť s nami Svetluška na výlet? Tetuška muška, sľubujeme, za labky ju podržíme, oči z nej nespustíme!“

„Nuž, keď je tak, leťte spolu, len jej do rucksaku niečo dobré pribalím...“ A tak mušky kamarátky chytili Svetlušku za labky, zakývali mame a odleteli na výlet. Svetluška sa pozrela na oblohu a čo vidí? Čosi žlté tam žiari tak silno, až sa pozerat' nedá!

„Čo je to za svätójánsku mušku? Svieti tak jasne...“

„Chi-chi-chi, to nie je mucha, to je slnko!“ smiali sa mušky. „Cez deň nás všetkých zohrieva a dáva nám svetlo.“

„A prečo okolo seba porozhadzovalo toľko vankúšov?“

„Chi-chi-chi, tie vankúše, to sú oblaky!“ smiali sa zase mušky. Svetluška sa hanbila, že nevie, čo sú oblaky, vytiahla svoj čarovný lampášik, pošúchala sklíčko a zašepkala čarovné zaklínadlo:

„Šuliky, muliky, kuk! Prezrad' mi, lampášik, kde sa vzali na oblohe oblaky?“ – a vidí: teplé slnko svieti na vodu v potoku, jazere, v mori. Voda sa pomaly zohrieva a mení sa na paru. Para je ľahká a stúpa nad stromy, domy, nad vrchy a hory, až na oblohu a vytvára oblaky. Oblaky stúpajú vyššie a vyššie, až tam, kde je veľmi chladno.

„A čo je vnútri v oblaku?“ vyzvedá Svetluška a pošúcha skielko ešte raz. A vidí – oblak má v bruchu drobné kvapky vody a tie sa spájajú a zväčšujú, až sú také tučné, že sa oblak roztrhne a kvapky cez tú dieru vyskočia von. Padajú na zem ako dážď, v zime ako sneh alebo ľadovec.

„A nič sa im nestane, keď spadnú z tej výšky?“ bála sa o nezbedné kvapky Svetluška. A skielko ukazuje, ako si kvapky veselo tancujú, kým dopadnú na zem, stečú do potoka alebo polejú smädné rastlinky.

„Ešte by som rada vedela, ako sa oblaky posúvajú po oblohe, keď nemajú krídla ani nohy?“ vyzvedala Svetluška ďalej. A čarovný lampášik ukázal Svetluške vietor. Práve sa nadúval a fúkal do bielych i sivých mračien. Posúval ich po oblohe sem a tam.

„Mušky, kamarátky moje, vyleťme vyššie, nech vietor aj nás povoží, to bude zábava!“ tešila sa Svetluška.

„Ó, ty hlúpučká! Vietor by nás povožil, ale kade-tade! Možno by nás zafúkal tak ďaleko, že by sme ani domov netrafili! Ale videli sme deti, ako si urobili lietadielka, šarkany, veterníky a vetrík sa s nimi hral. A videli

sme aj stromy, kvety, kríky, ako dali vetríku svoje semienka, aby ich poroznášal široko-d'aleko do sveta. Lenže vietor vie byť aj zlý. Zrúti stromy aj domy. Vtedy sa musíme pred ním ukryť do skrýše a vyčkať, kým sa vyzúri.“

„Jaj, mušky, kamarátky moje, už som dnes videla dosť! Vráťme sa radšej domov k mame...“ – zaprosila Svetluška.

„Chi-chi-chi, Svetluška sa bojí...“ – smiali sa mušky.

„Nie, ja sa nebojím, len ma už akosi nenesú krídelká, ustala som!“ nedala sa Svetluška.

„No tak dobre, daj labky a ide sa domov!“ povedali mušky.

A tak sa skončil Svetluškin výlet. Aj keď to ostatné mušky nezbadali, Svetluška sa na ňom veľa naučila o slnku, oblakoch, daždi aj o nezbednom vetríku.

Ako oživiť túto rozprávku?

1. **Dramatické hry:**

- * Tvorivá dramatika na tému: víchrica.
- * Predstav si, že si rastlinka. Ako sa cítiš, keď ti chýba voda?
- * Zahrajme si divadielko, ako sa voda dostane do oblakov (s využitím relaxačnej hudby).
- * Mrak (veľká plachta) schová deti – kvapky, mrak sa roztrhne, tanec dažďových kvapiek, snehových vločiek – improvizácia na jemnú hudbu.

2. **Výtvarné námety:**

- * Výtvarné hry s vodou, zapúšťanie farieb do vlhkého podkladu.
- * Maľovať štetcami a čistou vodou na chodník, sledovať, ako obrázok zmizne, keď sa voda odparí.
- * Vyroberte si veterník, šarkana, aby dieťa zistilo, ako sa dá s vetrom hrať.
- * Do bublifuku zamiešajte farebný tuš, nechajte ho dopadať na biely výkres, utvorí sa zaujímavý farebný podklad na ďalšie výtvarné práce.

3. **Grafomotorika:**

- * Dlhé horizontálne línie – ako fúka vietor.
- * Krátke zvislé línie vedené zhora nadol – dážď.
- * Krúživé pohyby – krúpy.
- * Dažďová kvapka.
- * Krátke zvislé línie vedené odspodu nahor – tráva.

4. **Námety na telovýchovné činnosti:**

- * Kamarátky vedú Svetlušku na výlet – chôdza okolo prekážok v trojici.
- * Para stúpa k oblakom: drep a vztyk do výponu.
- * Prší – drep a vztyk, prstami znázorňujeme dážď.

5. **Pokusy:**

- * Zamrazovanie vody, sledovanie jej rozmrazovania, zmeny objemu vody v rôznom skupenstve.
- * Sledovanie pary nad hrncom, do mikroténového vrečka chytiť paru z hrnca, sledovať na stene vrecúška, ako sa para mení na kvapky.

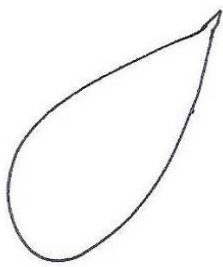
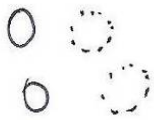
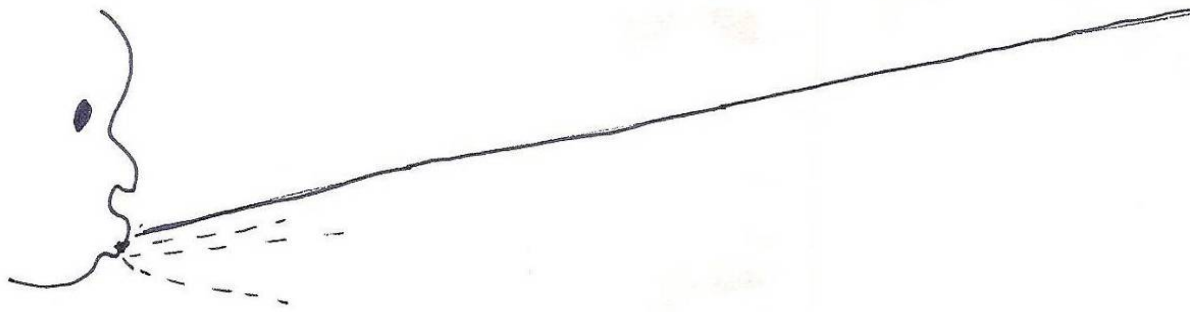
6. **Ďalšie námety na otázky a činnosti:**

- * Čoho sa muška bála? Čoho sa bojíš ty?
- * Pamätáš si, ako vznikli oblaky? Kto potrebuje dážď?
- * Kedy je vietor užitočný a ako sa správať pri víchrici?
- * V miernom daždi choďte na vychádzku a vychutnávajte si aj túto atmosféru: počúvajte, aké zvuky vydávajú kvapky na daždníku či pršiplášti, ako kvapky robia kruhy v mlákach, aké zvuky vydáva voda padajúca z odkvapov do rôznych nádob...
- * Hry s vetrom: bublifuk, púšťanie šarkana, hry s veterníkmi, sledovanie letu javorových nažiek, papierového lietadla...
- * Spievajte si piesne o daždi, do medzihry vložte rytmické klopanie klopadlami, paličkami, kamienkami.

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

Muška Svetluška pri potoku

„Dobrý deň, teta muška, už sme tu zas! Pustíte s nami Svetlušku na výlet?“ spýtali sa mušie kamarátky Svetluškinej mamy.

„Ale áno, len na ňu dajte dobrý pozor! A kam dnes pôjdete?“

„K potoku, tetuška muška, vodu pribaliť nemusíte, napijeme sa z potoka.“

„Dobre, dobre, dám vám len čosi pod zub, aby ste nemuseli nosiť ťažký batoh.“

A tak išla Svetluška na výlet k potoku. Slniečko už poznala, vetríka sa nebála a oblakom veselo zamávala. Zrazu čosi začula:

„Čo to šumí, čo to žblnká, čo to tu tak krásne spieva?“ opýtala sa mušiek.

„Svetluška, to si potôčik vyspevuje pesničku. Voda preskakuje kamienky, hrá sa s listami, čo spadli do vody, a ponáhľa sa, nepostojí.“

„Zleťme nižšie, chcem počuť tú pieseň!“ povedala Svetluška.

„Dobre, len dávaj pozor, aby ťa nejaká nezbedná vlnka neuchytila!“

Mušky zleteli nižšie a pristáli na veľkom guľatom kameni, čo vyčnieval z potoka. Svetluška vytiahla čarovný lampášik a posvietila si na kamienky okolo potoka. A čo vidí: kamene sú aj veľké, aj malé, aj celkom drobučké. Aj farbu majú rôznu: hnedú, bielu, červenkastú aj žltú. Niektoré sú hranaté, ale najviac ich je ploských a guľatých. A tamto ten kamienok vyzerá celkom ako cukrík. Svetluška si ho vopchala do úst, že

si na ňom pochutí. Ale bola veľmi prekvapená, keď kamienok nebol ani sladký, ani dobrý – len strašne tvrdý... Tak ho radšej nezjedla a hodila ho do vody. Lenže kameň ČĽUPS! – ostriekal vodou všetky mušky a nakreslil na vode veľa kruhov okolo seba.

„Svetluška, ty nezbednica!“ hnevali sa priateľky. „Veď si nám zamočila krídelká! Teraz tu musíme čakať, kým neuschneme!“

„No tak počkáme – to je toho!“ nedala sa Svetluška.

„Hej, lenže ty nevieš, aké nebezpečné je pre mušky zdržovať sa na jednom mieste. A ešte pri potoku!“

„Ale čoby, veď kým uschneme, môžeme sa napiť, naučiť sa pieseň, čo spievajú vlnky, alebo plávať na liste ako na lodi.“

Vtom na kameň zosadol smädný vrabec a hltavo začal piť vodu. Všetky mušky zaraz stíchli a prestali sa hýbať, takže vyzerali ako malé bodky na kameni uprostred potoka. Vtáčik si ich našťastie nevšimol. Zato komára, čo si prišiel zmočiť nohy v tej horúčave, si všimol veľmi dobre. Urobil HAM a komár bol vo vrabčom brušku... Keď Svetluška videla, čo sa stalo, kolená sa jej rozklepali a zaplakala:

„Ja chcem ísť domóóóv!“

„Pssst,“ šepli jej kamarátky do ucha, „bud' úplne ticho, lebo pochodíme ako ten komár, keď nás vrabec zbadá...“ Našťastie vtáčik odletel a mušky si našli úkryt v malej jamke na kameni. Mávali krídelkami, aby rýchlo uschli. Zrazu len HOP a ČĽAP, na skalú skočila zelená žabka. Svetluška už nekričala, len tie nešťastné kolená jej klepotali, až sa bála, že ju prezradia. Žabka však zbadala štíhlu vážku

v rozlete, vyplazila na ňu svoj lepkavý stočený jazyk a lapila ju. HAM, už je vážka tam.

„Brekeke, kvak,“ zasmiala sa spokojne žaba a skočila do vody. Ostali po nej len kruhy na vode.

„Mamičkááá,“ rozplakala sa Svetluška už naozaj.

„Teraz nie je čas na plač! Rýchlo, Svetluška, na krídla! Už ich máme suché.“ No len čo vzlietli nad potok, z vody sa vymrštila ryba s otvorenou papuľkou a chcela naše mušky uloviť. Ešteže už boli dosť vysoko... Doma potom mamám všetko rozpovedali a tie sa náramne tešili, že sú doma všetky živé a zdravé. Len Svetluška rozmýšľala, prečo ten vrabec, žabka aj ryba zjedli drobný hmyz. Pošúchala teda svoj čarovný lampášik a len čo vyriekla čarovné slová:

„Šuliky, muliky, kuk!“ – lampášik jej ukázal čosi zvláštne: vrabca zjedla mačka, žabku zase bocian a rybu chytil na udicu rybár...

„Aha, tak je to: v prírode musí byť potrava pre každého, ostane ten šikovnejší.“

Ako oživiť túto rozprávku?

1. **Dramatické hry:**

- * Zahrajme sa, čo sa môže diať pri potoku (napodobňujeme zvuky, hmyz, rastliny).
- * Ako sa tvárime, keď zjeme čosi kyslé, sladké, horúce...
- * Predstavíme si, že sme mušky, kým nám uschnú krídelká, vyvolávame slnko „vyvolávačkami“, klopkajúc do rytmu kamienkami.
- * Sme mušky, hľadáme si úkryt pred vrabcom (schovávačky, naháňačky), pomáhame pritom priateľkám muškám v núdzi (vyslobodíme mušku, ktorú vrabec uniesol do svojho hniezda).

2. **Výtvarné námety:**

- * Maľujeme prírodu pri rybníčku, jej odraz na vodnej hladine vytvoríme navlhčením a preložením papiera pozdĺž.
- * Poskladať z papiera žabku.
- * Maľovanie na kamienky.

3. **Grafomotorika:**

- * Cukrík.
- * Kruhy na vode.
- * Z vody vykukuje kamienok.
- * Ako skáče žabka.
- * Nakresli rybke šupinky.

4. **Námety na telovýchovné činnosti:**

- * Chôdza po lavičke – nepadni do vody.
- * Točenie okolo vlastnej osi – kruhy na vode.
- * V zástupe držiac sa za plecia robíme vlny.
- * Sed skrížny skrčmo – loďka sa hojdá na vlnách.
- * Voľné poskoky v priestore s prekážkami, ruky naznačujú krídelká – vrabec.
- * Beh v priestore, ruky naznačujú krídelká – komár. Na zvukový signál – tlesknutie – čupnúť.
- * Cvičenie nôh v sede podľa pokynov – žabky. (Kvak-kvak-kvak, všetci robme tak!)

5. **Pokusy:**

- * Skúšame, čo na hladine pláva, čo sa potopí.

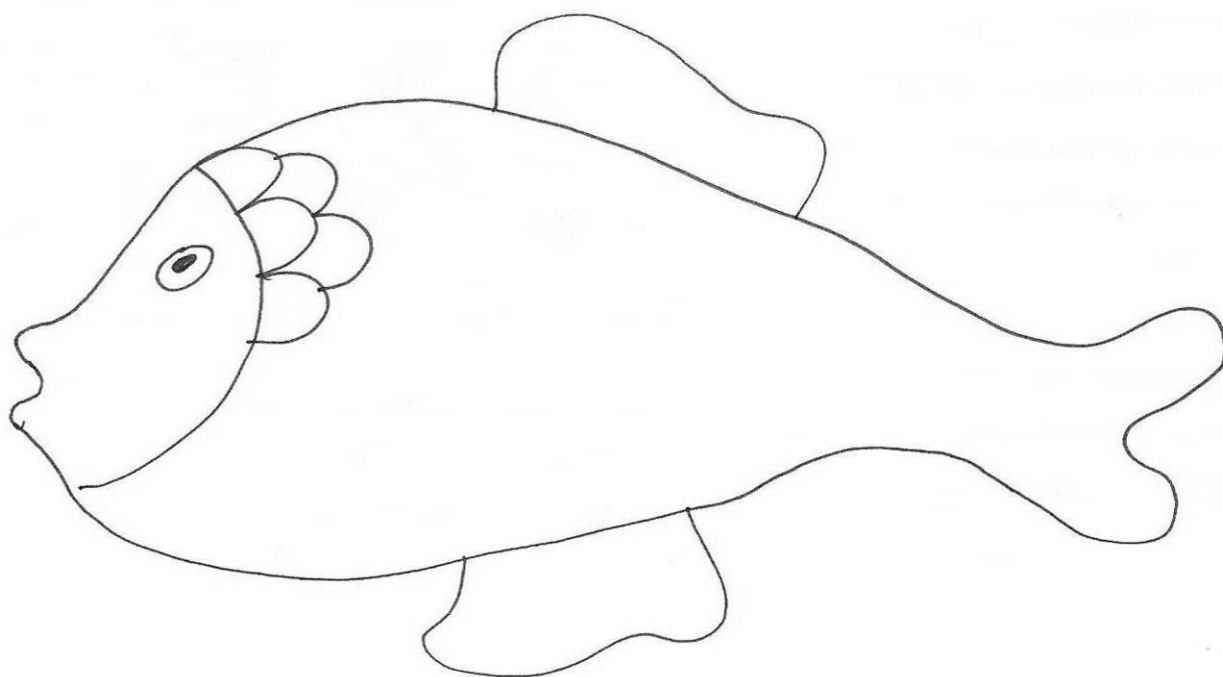
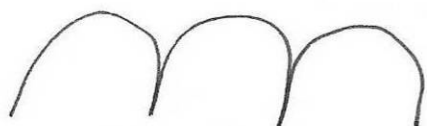
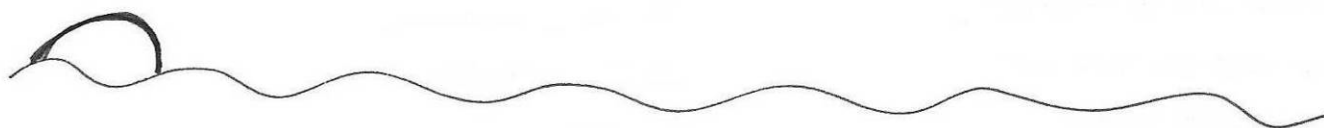
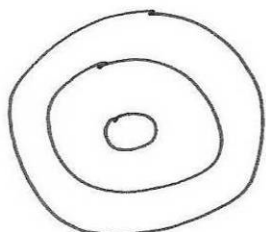
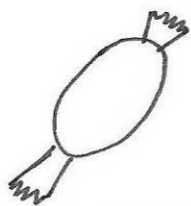
6. **Ďalšie námety na otázky a činnosti:**

- * Hmatom sledujte rôzne vlastnosti kamienkov (hranatý, oblý, malý, ťažký, studený...).
- * Koho sa bojí muška, koho vrabec? Koho sa bojíš ty? Na čom si chcela pochutnať muška? Na čom si pochutíš ty?
- * Hry s rátaním za pomoci kamienkov.
- * Hudobné hry – žabí koncert.

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

Nie je mrak ako mrak

Muška Svetluška čakala kamarátky a nevedela sa ich dočkať. Sadla si pred domček a hojda sa na púpavovom kvietku. Mamička jej povedala, že púpava je liečivá. Svetluška si ju chcela preto trošku lepšie prezrieť. Kvietok bol celkom ako slniečko a listy mali po kraji nepravidelné zúbky. Aha! Tu je tiež žltý kvietok, ale predsa iný, aj lístky má inakšie – okrúhle. To bolo záružlie močiarnie. No a trošku ďalej – zase žltý kvet! Podobal sa na púpavu, ibaže bol menší a na stopke mal chlpaté lístky raz z jednej, raz z druhej strany. To bol podbeľ.

„Ktovie, či sú všetky kvety na svete žlté?“ rozmýšľala Svetluška. Zobrala čarovný lampášik a povedala:

„Šuliky, muliky, kuk! Ukáž mi, prosím, kvietky v širokom okolí!“ – a v sklíčku sa zrazu ukázala fialka, snežienka, nezábudka, konvalinka, sedmokráska a veľa iných kvietkov.

„To je krása, to je krása, veď kvety majú rôzne farby! A isto majú aj rôzne vône. Musím sa ísť presvedčiť!“ rozhodla sa náhle Svetluška a už ani kamarátky nečakala, len sa vzniesla na krídlach. Letela čoraz vyššie, keď zrazu zočila čudné mračno, ako sa lenivo posúva po oblohe.

„Hm, taký mrak som ešte nevidela... Je akýsi čierny a ťažký, vletím dnu a pozriem sa, čo v ňom je.“ A čo vymyslela, to aj spravila. Prvé, čo si Svetluška v mračne uvedomila, bol strašný zápach. Zbadala, že je tam plno čohosi, čo ju štípalo v nose, hrdle a páliło ju v očiach, až jej slzy vyhŕkli. Poletovali tam akési drobné mušky alebo čo a pchali sa jej do tváre, do úst, až sa rozkašľala. Pošúchala si labkami oči a tvár, snažila sa odohnať tie dotieravé mušky, ale márne... Celú ju obalili a štípali

a štekli, až sa rozkýchala, rozkašľala. Svetluška prudko zamávala krídelkami, aby sa dostala čo najskôr von z toho strašidelného mračna, len nevedela, na ktorú stranu letieť. Už jej bolo do plaču, keď sa jej konečne podarilo vyletieť... Poriadne sa nadýchla čerstvého vzduchu a zosadla do mäkkej trávy, aby sa trošku spamätala.

„Prepána kráľa, ako vyzerajú moje krásne labky, krídla, lampášik?!“ zdesila sa Svetluška. Všetko bolo špinavé a zapáchalo to až strach.

„Rýchlo domov, veď mamička si ma vyumýva!“ rozhodla sa Svetluška a ponáhľala sa domov.

Mama muška svättojánska práve doupratovala domček a odpočívala na kvietku púpavy, keď tu zrazu čierne čudo k nej zletí a kričí:

„Mamička moja zlatá, to som rada, že som už doma!“

„Ó nie, to bude nejaký omyl, ja nie som tvoja mama! My síce máme malú mušku Svetlušku, ale tá je krásna, čistučká a voňavá. Ty nie si naša, my také špinavé dieťa nemáme!“ povedala mama muška.

„Mamička, to som ja, vaša Svetluška! Čo ma nepoznáš? Len som vletela do akéhosi čudného mračna... Nože sa mi lepšie prizri,“ trasľavým hláskom prosila Svetluška. Naveľa, naveľa pozrela sa mamka do očí tomu špinoškovi – a boli ako lesné studienky, len trochu uplakané... Pozrela na krídelká – a boli silné – po tatovi, len špinavé až strach... Pozrela na nožičky – a boli chlpaté, len čierne od sadzí. Pozrela nakoniec na svetielko, preleštila skielko a ŠŤUK! – lampášik zažiaril ako jasné slnko...

„Svetluška, si to naozaj ty!!!“ spoznala konečne mama drobnú mušku.

„Ja som to, mamička najdrahšia, len ma to čierne mračno takto zašpinilo, sľubujem, že takým mračnám sa vždy budem vyhýbať“ povedala Svetluška jedným dychom.

„Veru, dobre urobíš, dcérenka, lebo také mračná v sebe schovávajú všetok prach a škodlivú nečistotu sponad mesta. Rýchlo do vane, Svetluška, aby si mi ešte nebudaj neochorela!“

A tak sa šťastne skončilo aj toto Svetluškino dobrodružstvo.

Ako oživiť túto rozprávku?

1. **Dramatické hry:**

- * Ako sa cítime v dyme, na čerstvom vzduchu.
- * Ako zo semienka vyrastá rastlina, ako sa kvet kamaráti s včielkou, ako sa cíti rastlinka bez vody, po daždi...
- * Hra na farebné motýle a farebné kvety.

2. **Výtvarné námety:**

- * Kvety – maľovanie, vytrhávanie lupienkov z farebných výkresov a ich dolepovanie.
- * Vyrobiť si kvet z farebných servítok.
- * Farebnými voskovkami pokryť plochu výkresu, zatrieť tušom (dym), po zaschnutí vyškrabávať obrázok.

3. **Grafomotorika:**

- * Tulipán – spodný oblúk, horná línia kvetu ← lomená línia, stopka – rovná zvislá línia.
- * Dym z komína – spodná slučka.
- * Precvičovanie zápästia – plynulým pohybom jedným ťahom vytvoriť mrak.

4. **Námety na telovýchovné činnosti:**

- * Z drepu pomalý prechod do výponu – ako rastie kvet zo semienka.
- * Dievčatá čupia – sú kvety, jedno dievča klopaním kamienkom určuje, akým tempom sa majú chlapci – včielky pohybovať. Včielky lietajú okolo kvetov, pričom musia rešpektovať klopanie, potom si vymenia úlohy.

5. **Pokusy:**

- * Sejeme do rôznej zeminy, sledujeme vplyv sucha, vlhka, tmy na klíčenie, jednu rastlinku polievame znečistenou vodou (s pridaním saponátu).
- * Porovnáваме kvety podľa vône, farby, vnímame príjemné vône v prírode (živica stromov, ovocie...)

6. **Ďalšie námety na otázky a činnosti:**

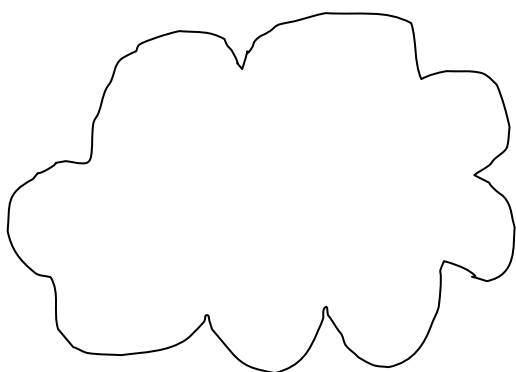
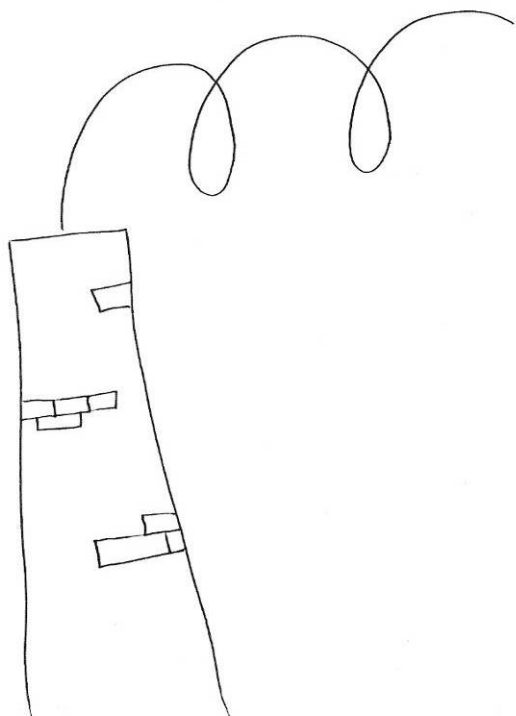
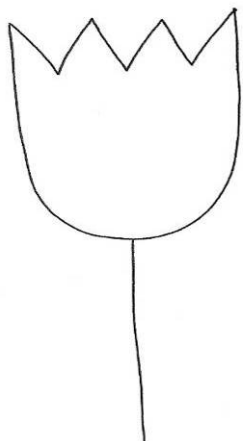
- * Na vychádzke sledujte mraky a dym z komínov, hovorte o ich pôvode, čím sa líšia.
- * Ľahnite si do trávy, sledujte mraky, ich pohyb, na čo sa podobajú.
- * Vyroberte si symbol „Nefajčiť“ a zaveste ho na bráničku.
- * Identifikujte rôzne vône (z kuchyne).
- * Vyhľadajte na obrázkoch alebo v záhrade kvety, o ktorých sa v rozprávke hovorí, porovnajte listy, lupene, hrajte s nimi jednoduché počtárske úlohy (triediť podľa farby, rátať, porovnávať veľkosti...).
- * Hry s dychom – hrajte sa na vetrik (fúkaním premiestňujte ľahké predmety – kto dofúkne najďalej, kto dofúkne do bránky...).

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

Muška Svetluška v lese

Jedného dňa priniesla mama svätojánska muška Svetluške darček. Bol to pekný pletený košíček z vrbového prútia. Ej, či sa mu Svetluška potešila! Hneď si ho zavesila na labku a letela za kamarátkami, veď taký darček, to už je voľačo!

„Utešený košíček, isto sa bude všetkým páčiť!“ rozmýšľala Svetluška a nevedela z neho spustiť oči.

„Vonia celkom ako vrbý pri potoku a ako je husto pletený! Nevypadne z neho ani zrnko! Budem si ho strážiť ako oko v hlave, nikdy ho nestratím!“ zaumienila si Svetluška. A letela a letela, oči z košíka nespúšťala, neustále len košík obdivovala. A zrazu – BÁC! Narazila do čohosi veľmi tvrdého, až sa jej pred očami zatmelo. Padla z výšky na zem a košík sa jej pri páde zošmykol a spadol ktovie kam... Svetluška sa

po chvíľke spamätala a opatrne skúšala pohnúť najskôr labkami, potom krídelkami. Išlo to!

„Dobre, že som sa nedolámala... Len na čele mi čosi rastie!“ A to bola obrovská hrča!

„To mám za to, že nedávam pozor pri lietaní! Teraz mám poriadnu hrču na hlave a na dôvažok som aj košík stratila,“ povedala si Svetluška a poobzerala sa okolo seba.

„Prepána kráľa! Kde som to ja zaletela...“ – preľakla sa Svetluška, lebo všade dookola boli vysoké stromy, lenže nie také, čo pri ich domčeku blízko potoka rastú. Vytiahne muška lampášik, skielko pošúcha a prosí:

„Skličko čarovné, povedz, kde som sa to zatúlala?“ A lampášik ukazuje veľa, veľa stromov vysokých až do neba. Rastú husto vedľa seba, rovné, štíhle a – čuduj sa svete – pichľavé!

„Idem sa pozrieť zblízka na tie pichliače!“ rozhodla sa Svetluška a videla, že konáre sú pokryté ihličím. Niektoré stromy mali ihličky pekne učesané – to boli jedličky dievčičky, niektoré boli strapaté – to boli smrek. No a tretie mali ihličky dlhé a ježaté – to boli borovice. Na konárikoch jedličky a borovice šišky pekne sedeli. A smreku zase šišky viseli nadol.

„Ktovie, načo sú im tie šišky... Lampášik, nože mi pomôž!“ povedala Svetluška a preleštila sklíčko. A čo vidí – každá šiška je vlastne malý domček pre semienka. Najskôr sú všetky zamknuté vnútri, aby sa im nič zlé nestalo. Ale keď príde čas, na domčeku sa otvoria všetky dvere a šiška zavolá:

„Hej, vetrík, zverujem ti svoje semienka, daj na ne pozor! Zanes ich na dobré miesta, kde budú mať dost' vody, slnka a dobrú zem, aby z nich vyrástol nový les!“ Vetrík všetko vykoná a potom sa vráti, aby pošuškával šiškám, že sa nemusia o semienka báť, že ich zanesol na pekné miesto a že sa majú dobre. Pomaly z nich vyrastú malé jedle, borovice i smrečky. A veľké stromy sa tešia dobrej správe, šumia, spokojne sa ukláňajú vetríku a navoňajú ho pravou lesnou vôňou, z vďaky. Aj Svetluška bola spokojná, že kdesi ďaleko rastie nový les. Len ešte bola zvedavá, či všetky lesy sú pichľavé. A lampášik jej ukazuje, že les môže byť aj z listnatých stromov. Tie majú košatú korunu a ich drevo je veľmi tvrdé. Jeden sa volá dub a druhý buk. Buk má semienka schované v bukviaci a dub zase v žalud'och.

„Hmm, aké je to pekné, že každý strom si chráni svoje semienka, opatruje ich a pustí ich do sveta až vtedy, keď sú zrelé, pripravené vyrásť na nový strom... Ale veď aj mňa moja mama muška pustila do sveta až vtedy, keď si bola istá, že na seba viem dávať pozor. Asi všetky mamy na svete sú také...“ – rozmýšľala Svetluška.

„Juj, tá moja mama sa už o mňa isto strachuje! Lampášik, nože svieť, nájdí mi košíček a ide sa domov!“ A lampášik naozaj ukázal Svetluške, kde je košík, ba našiel aj žlté dáždnyky v machu. Svetluška ich pobrala do košíka a letela domov. Mamka ju už pred domom v strachu čakala.

„Mamička, pozri, nesiem ti z lesa malé dáždnyky!“ kričala Svetluška zďaleka.

„Ukáž? Ach ty popletko, veď to sú lesné huby! Uvaríme dobrú polievku!“

Ako oživiť túto rozprávku?

1. **Dramatické hry:**

- * Tvorivá dramatika na tému: v lese.
- * Zahrajme sa na mamičky: ako si mamička chráni svoje dieťaťko, ako sa cíti dieťaťko pri mamičke, ako sa cíti mamička, ktorá čaká na svoje dieťa a ono mešká.
- * Svetluška zablúdila. Ako sa cíti? Čo má urobiť? Zahrajme sa na to, ako sa dieťa stratí, ako sa cíti, koho môže požiadať o pomoc, ako sa vie predstaviť a povedať svoju adresu, či pozná vo svojej obci dôležité budovy, od ktorých by už vedelo trafiť domov...

2. **Výtvarné námety:**

- * V kresbe vystihnúť rozdiely medzi listnatým a ihličnatým stromom.
- * Vyrábať figúrky zo šišíek, gaštanov, žaluďov či iných prírodnín.
- * Vtláčať semienka, fazuľky a pod. do plastelíny – obrázok pre priateľa.
- * Spoločná práca s využitím prírodnín i figúrok zvierat: v lese.
- * Upliesť si košík zo šúľaného papiera – technikou *pedig*.

3. **Grafomotorika:**

- * Pletieme si košíček – kríženie šikmých línií.
- * Kreslíme ihličnatý strom – šikmé dlhé línie.
- * Dokreslíme ihličie – krátke šikmé línie.
- * Dokreslíme lipové listy a žilky na nich – zrkadlový obraz, dlhšie a kratšie línie.

4. **Námety na telovýchovné činnosti:**

- * Hry počas chôdze po nerovnom teréne. Na zvukový signál „ihličnatý strom“ deti zastanú, ruky v miernom upažení – napodobňujú zvesené konáre ihličnatých stromov. Na signál „listnatý strom“ – ruky vzpažiť – napodobňujú vztýčené konáre listnatých stromov. Na povel „krík“ si čupnú. Ak deti poznajú aj názvy stromov, signály môžu znietť rozlične (napr. „smrek“, „lipa“, „šípka“ a pod.). Deti musia identifikovať, o aký druh dreveniny ide, a podľa toho zaujať pózu.
- * Stromy vo verte – úklony podľa sily vetra.

5. **Pokusy:**

- * Porovnávajme rôzne stromy podľa ich kôry, sledujme kôru lupou.
- * Sledujme živicu stromov a jej tuhnutie na vzduchu.
- * Porovnávajme rôzne druhy šišíek, sledujme, ako sa otvárajú, keď ich dáme do tepla, a ako z nich vypadávajú semienka – šetríme si semienka, budeme nimi v zime kŕmiť vtáčiky.
- * Pozorujme točivý let javorových nažiek.

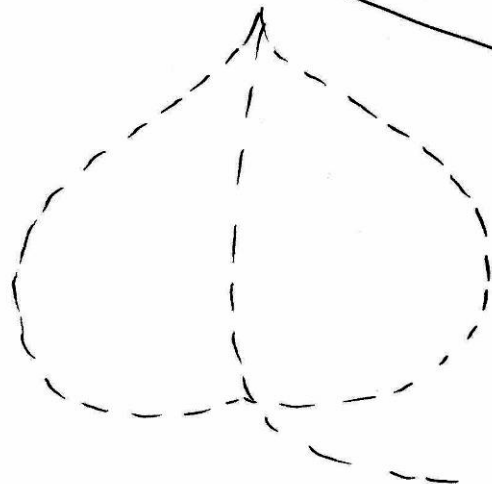
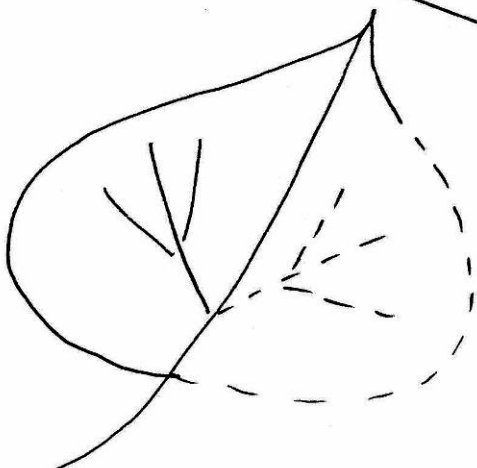
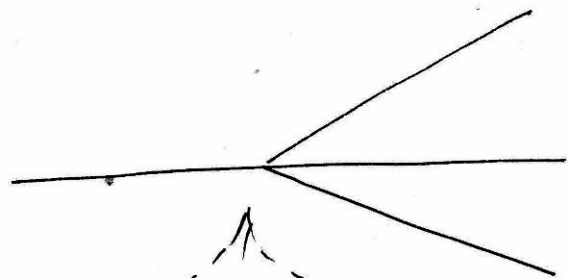
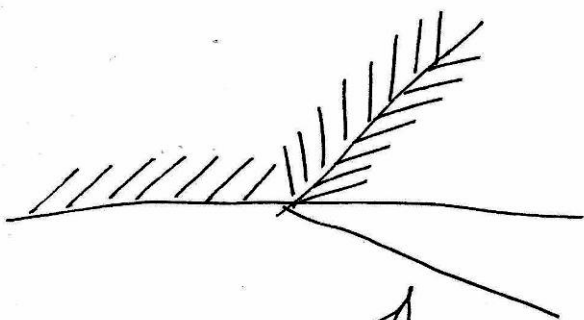
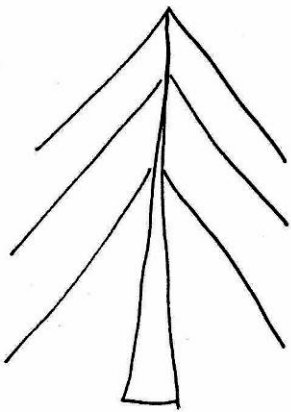
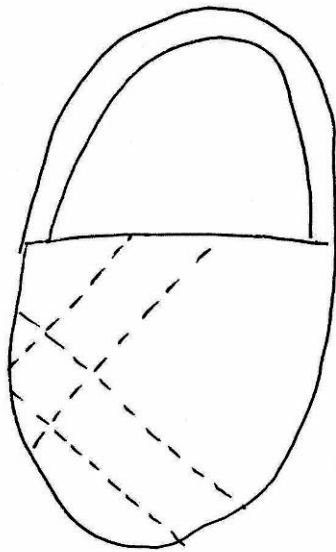
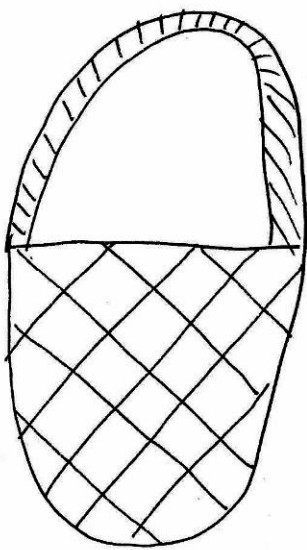
6. **Ďalšie námety na otázky a činnosti:**

- * Počtové hry so šiškami: rátanie, porovnávanie skupín, usporiadanie podľa veľkosti, váhy.
- * Spoznávanie rôznych druhov húb a iných lesných plodov, kríkov, listnatých lesných stromov...
- * Nácvič alebo opakovanie piesní o lesných zvieratách.

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

Ako Svetluška mamku vyliečila

Vonku bol pekný deň,
slniečko sa smialo
a lákalo všetkých
na výlet, ale
Svetluška ho nevidela.
Vtáčiky spievali tie
najkrajšie
pesničky, ale
Svetluška ich
nepočula, lebo smutno
bolo v mušom domčeku.
Ochorela mama svättojánska
muška. Na bielom lupienku
ležala a jajkala, jaj, jaj,
jaj, že ju bolí bruško, na
hlavičke uško a na
labke palček.

„Ako jej pomôcť?“ trápila sa
Svetluška. Vytiahla lampášik a čarovala: „Šuliky,
muliky, kuk! Porad' mi sklíčko čarovné, ako vyliečiť
mamičku, ako ju ratovať?“ A lampášik ukazuje kvetinky: púpavu, žihľavu,
skorocel...

„Lampášik, nežartuj, isto si sa pomýlil. Ved' ako by rastlinky pomohli mamke? Nože, porozmýšľaj ešte raz!“ hnevala sa Svetluška. Ale lampášik zas len rastlinky ukazuje... Kamilky, podbeľ, myší chvostík.

„Žeby si mal pravdu, lampášik? Možno sú tie rastlinky liečivé. Rýchlo ich idem pohľadať!“ Svetluška zobrala košík a frrf, letela, akoby ju ktosi naháňal. Púpavu našla ľahko, rástla v tráve hneď vedľa domčeka. Odtrhla si kvietok a letela ďalej. Žihľavu tiež dlho nehľadala, bolo jej dosť pri kroví. Chcela si odtrhnúť jeden list, smelo ho chytila do labky – no to si ale dala! Žihľava ju poriadne popŕhlila.

„Žihľava – hryzľavá, žihľava – hryzľavá...“ – posmievala Svetluška žihľavu nasrdene. Ale potom si to radšej rozmyslela a povedala:

„Prepáč mi, že som sa ti posmievala, ale ty si ma pohryzla prvá! Buď taká dobrá a dovoľ mi odtrhnúť si jeden list pre moju chorú mamičku.“ A žihľava tichučko zašepotala:

„Ak chytíš lístok opatrne zospodu, nepopŕhli ťa! Odtrhni si jeden, nech sa tvoja mamka uzdraví.“

„Ďakujem ti, žihľava, že chceš pomôcť mojej mamičke!“ povedala Svetluška a opatrne si odtrhla lístok. A naozaj ju nepopŕhlil! Položila ho k ostatným rastlinkám a letela hľadať skorocel. Lampášik jej ukázal jeho úzke špicaté listy a dlhú stopku, na ktorej bol hnedý valček – kvet. Svetluška by sa bola inokedy pohojdala na tej ohybnej stopke, ale dnes nemala čas. Myslela len na chorú mamku, a tak sa poďakovala skorocelu za list a letela ďalej. Podbeľ dobre poznala, lebo sa veľmi podobal na púpavu, len bol menší a na stopke mal chlpaté lístočky. Odtrhla si z neho list a sadla si celá udýchaná. Pozrela do košíka, aká rastlinka jej ešte chýba.

„Púpavu mám, žihľavu mám, skorocel a podbeľ tiež. Ešte mi chýbajú kamilky a myší chvostík.“ Vzniesla sa do výšky a letela ďalej. Kamilky našla podľa vône, čo sa šírila široko-ďaleko. Odtrhla si kvietok a tešila sa, že jej chýba už len myší chvostík.

„Ten nájdem ľahko!“ povedala Svetluška a zaletela k diere v zemi, odkiaľ už veľa ráz videla vyliezať starú poľnú myš, čo tam mala dom. Zasvietila do diery a pozdravila sa:

„Dobry deň! Pani myš, doma ste?“

„Doma, doma! Kto ma to ruší, do očí mi svieti, myšatká mi budí?“

„Ja som to, Svetluška. Pani myška, moja mamka ochorela, hľadám pre ňu liek. Nedali by ste mi, prosím, jeden myší chvost?“

„Svetluška, to ty si tuším chorá! Hádám odo mňa nechceš, aby som si odhryzla chvost?! Aký liek to vlastne hľadáš?“

„Myší chvost, predsa!“

„Aha!“ povedala myš a tak sa rozosmiala, že si všetky deti zobudila. „Muška Svetluška, veď ty nechceš môj chvost, ale liečivú rastlinku, čo sa tak volá. Spoznáš ju podľa lístkov, čo sa podobajú na môj chvostík!“ poradila myška nešťastnej muške. Svetluška sa zahanbená ospravedlnila poľnej myši a šla hľadať rastlinku. A ani to tak dlho netrvalo a mala v košíku všetko, čo lampášik ukázal. Rýchlo letela domov. Mamička ležala, stenala, jojkala. Ale keď vypila čaj z liečivých bylín, prestalo ju bolieť bruško, potom uško a nakoniec aj palček.

„Svetluška, dcérenka, budeš mušia doktorka!“ povedala zdravá mamka a dala Svetluške z vďaky veľkú pusku na líčko.

Ako oživiť túto rozprávku?

1. **Dramatické hry:**

- * Improvizácia úryvku rozprávky: stretnutie Svetlušky a myši.
- * Hry s mimikou: uhádni podľa výrazu tváre, ako sa cítim, čo mi je, akú mám náladu...

2. **Výtvarné námety:**

- * Zbierame, sušíme a lisujeme liečivé rastliny, vytvoríme si herbár liečivých rastlín s popisom, kedy a kde sme rastlinu našli, na čo slúži, ako sa volá.
- * Vyrábame myšky z orechových škrupín a špagátika.

3. **Grafomotorika:**

- * Vyzdob prvú šálku s bylinkovým čajom podľa vzoru, druhú podľa vlastnej fantázie.

4. **Námety na telovýchovné činnosti:**

- * Hry chôdzou a behom okolo symbolu kvetu, na ktorý nesmieme šliapnúť.
- * Na myš – vedúce dieťa je myš, ostatné za ňou sa držia navzájom za pás a predstavujú jej chvost. Myš sa prediera cez rôzne prekážky, deti – chvost sa nesmú roztrhnúť.
- * Naháňačka dvojíc: jedno dieťa z dvojice je myš, za pásom má zastrčenú šnúрку – chvost, ktorý musí byť taký dlhý, že sa ťahá po zemi. Druhé dieťa bez šnúrky sa snaží prišliapnúť myške chvost. Ak sa to podarí, úlohy si vymenia.

5. **Pokusy:**

- * Vyrobneme si nechtíkovú masť alebo púpavový med.
- * Vyskúšajme si, ako správne rastliny sušiť – čo sa stane, ak necháme kyticu voľne pohodenú na slnku, a ako vyzerá, ak ju zavesíme na vzdušné tienisté miesto.

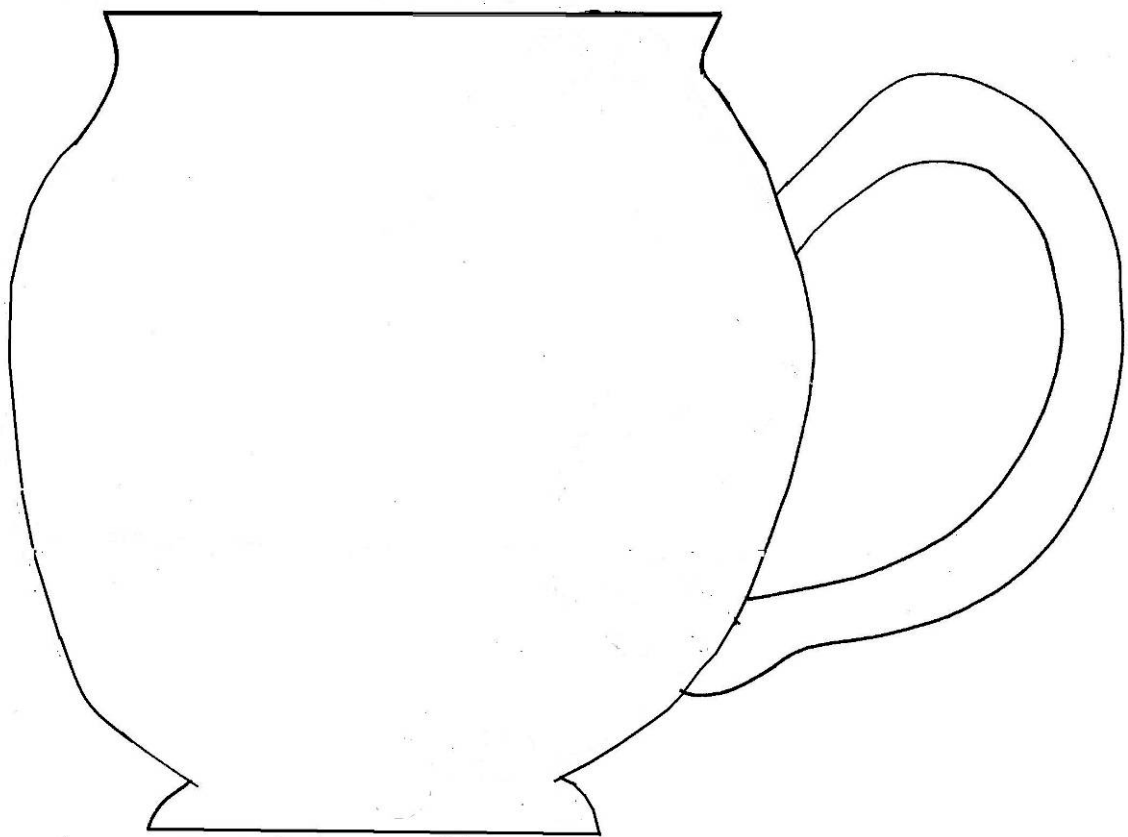
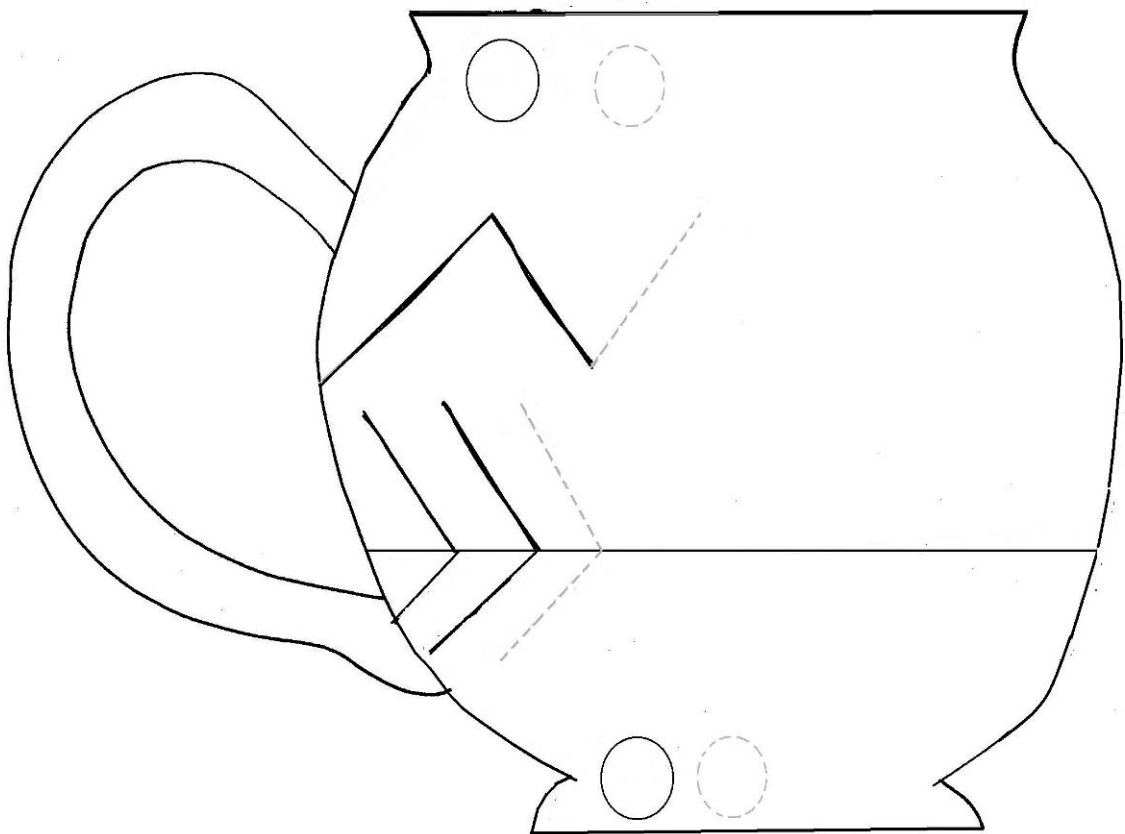
6. **Ďalšie námety na otázky a činnosti:**

- * Počtové hry: počítajte na bylinkách listy, lupene, triedte ich podľa farby...
- * Hry na hádanie názvov bylinkových čajov podľa vône.
- * Porovnávajúte rôzne odtiene bylinkových čajov.
- * Všímajte si detaily byliniek, rozdiel medzi púpavou a podbeľom.
- * Ako by si pomohol druhému v núdzi, v chorobe, ako by si rozveselil smutného kamaráta, ako pomáhaš starším či malým deťom? Kto, kedy a ako pomohol tebe?
- * Vyhľadajte spolu s dieťaťom v knihách či na internete účinky liečivých rastlín – najmä tých, s ktorými sa v okolí môžete stretnúť, alebo aspoň tých, o ktorých je rozprávka – a čítajte si o nich.

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

Svetluška a šarkan

Jedného dňa sa Svetluška chcela pohojdať na steblo trávy pred domom.

„Hojda, hojda, hojda, spadla mačka z pôjda...“ – spievala si z plných pľúc a tu zrazu RUPS! Steblo sa zlomilo a Svetluška bác na zem. Ešte šťastie, že spadla do mäkkého opadaného lístia.

„Čo sa to len mohlo stať, prečo sa steblo zlomilo? Ved' som sa na ňom celé leto hojdala! Zaletím sa pozrieť do parku, tam sú hojdačky pre deti, možno tie budú dobré, tam sa pohojdám.“ Letí si Svetluška do parku, vetrík ju ovieva, ale je akýsi studený.

„Ešteže mám chlpaté labky, ináč by mi aj zima bola! Čo sa to len deje? Pod stromami farebné lístie, kvety len kde-tu, tráva suchá a pichľavá... No a detské hojdačky, ba dokonca aj lavičky zlomené!“ Sadla si Svetluška na zem pod gaštanový strom, že porozmýšľa nad tými hojdačkami.

„Jaj, niečo ma pichlo!“ – a to bol gaštan v zelenom pichľavom kabátiku.

„Ved' je to malý ježko!“ myslela si Svetluška. „Pod', ty môj malý pichliačik, pod', ty malý tuláčik, isto si sa stratil. Ja ti pomôžem, zavediem ťa k tvojej mamičke,“ sľubovala Svetluška. Lenže to, kde býva ježkova mama, veru nevedela...

„Kto by mi poradil?“ rozmýšľala Svetluška. Na nebo hľadá a tam, vysoko nad stromami šarkan lieta, chvostom šibe raz sem, raz tam.

„Kto vysoko lieta, isto ďaleko dovidí, určite aj mamku pichliačika – tuláčika.“ Vyletela Svetluška vysoko-prevysoko a prihovára sa šarkanovi:

„Dobrý deň, nevideli ste, prosím, ježkovu mamičku, lebo pod stromom leží malý pichľavý ježko a už je celý zelený od strachu, že nevie trafiť k mamičke domov.“

„Och, ty táradielko,“ smeje sa Svetluške šarkan, „tvoj ježko je malý gaštan a jeho mama je predsa gaštanový stom! Či ty nevieš, že je jeseň a vtedy malé gaštany spadnú na zem, vyzlečú si pichľavé zelené kabátiky a ukazujú svetu, ako sa opálili cez leto, úplne do čokoládova?! A gaštanový strom, ako každá starostlivá mamička, prikryje tie holé gaštany listovou perinkou, aby nebudaj neprechladli.“

„Tak už tomu rozumiem...“ – potešila sa Svetluška, „to len prišla jeseň, a preto je kvetov málo, farebných listov mnoho, slniečko studenšie a mušie hojdačky sa lámu, lebo tráva vysychá. Len neviem, prečo sú polámané aj detské hojdačky v parku, veď tie nie sú z trávy...“

„Pod, Svetluška, chyt' sa môjho chvosta, ja ti ukážem jeseň v sade,“ pozval šarkan Svetlušku na výlet. A kým sa Svetluška so šarkanom ponad jesenné záhrady preháňala, mamka muška pred domčekom stojí, dcérenku vyzerá. Jaj, či sa len zľakla, keď na ňu Svetluška zo šarkanieho chvosta zamávala! Ale malá muška vysmiata, s košíkom plným jabĺčok, hrušiek a sliviek zo šarkanovho chvosta zoskočila a mamičke veľkú novinu nesie:

„Prišla jeseň!“ Len v postieľke si pošúchala skielko na lampášiku:

„Šuliky, muliky, kuk! Povedz, lampášik čarovný, prečo boli v parku zlomené hojdačky?“

A hádajte, deti, čo jej lampášik ukázal...

Ako oživiť túto rozprávku?

1. **Dramatické hry:**

- * Pomáhame chorým, malým, starým – tvorivá dramatika.
- * Zahráme sa na lekára, záchranárov, na pacientov, vcítíme sa do pocitov chorého, raneného.

2. **Výtvarné námety:**

- * Zbierame rôznofarebné listy, skúšame frotáž, listové odtlačky.
- * Vyrobneme si farebného šarkana a skúsajme jeho let vo vetre.

3. **Grafomotorika:**

- * Dokresli toľko gaštanov, koľko máš rokov – kruhy väčšie i menšie.
- * Nakresli na gaštanový kabátik pichliače – krátke línie rôznych smerov.
- * Dokresli šarkanovi kľukatý chvost – uvoľňovacie pohyby zápästia.
- * Daj šarkanovi mašličky na chvost – kríženie línií.
- * Skús nakresliť jabĺčka – kruhy s detailmi podľa vzoru.

4. **Námety na telovýchovné činnosti:**

- * Hry so šarkanmi.
- * Rozcvička so stuhou – šarkania rozcvička, cvičiť lадné pohyby so stuhou.

5. **Pokusy:**

- * Pozorujme gaštany v zelených kabátkoch, za akých podmienok prasknú, ako sa dajú vybrať gaštany.
- * Porovnávajme lupou jedlé gaštany a pagaštan konský.

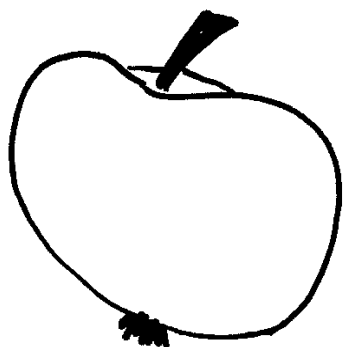
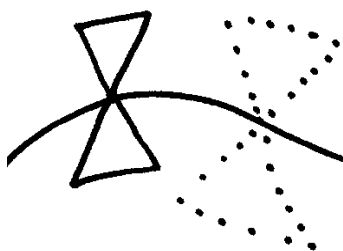
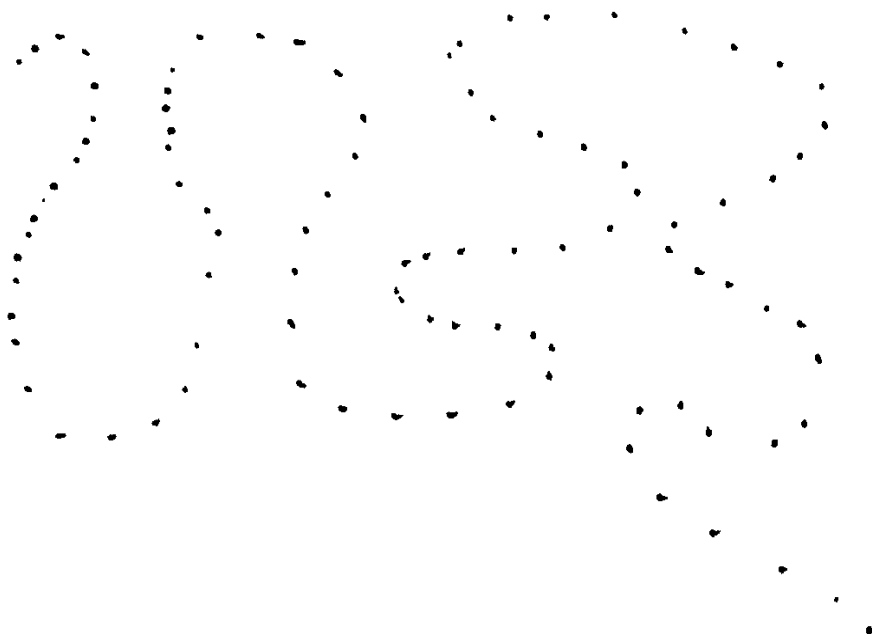
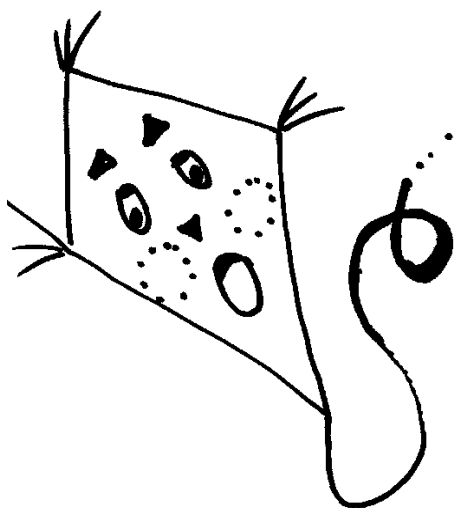
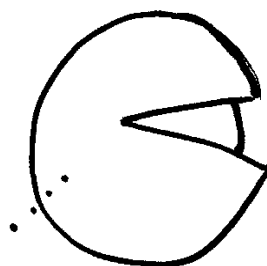
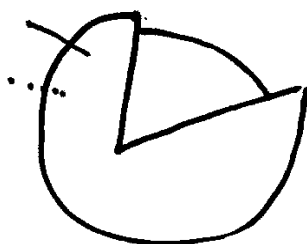
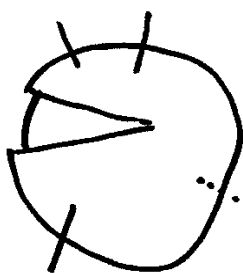
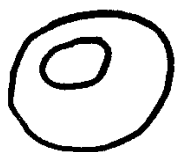
6. **Ďalšie námety na otázky a činnosti:**

- * Ako sa mení príroda na jeseň? (stromy, ovocie, zelenina, sťahovavé vtáky, počasie, lesné plody, príprava zvierat v lese na zimu...). Rozprávajte sa o prírode v prírode!
- * Hľadajte a porovnáajte listy stromov, ich plody.
- * Jednoduché počtárske úlohy s ovocím, listami, prírodninami (triedenie, rátanie, porovnávanie, určovanie poradia...).
- * Upečte si jedlé gaštany a ochutnávajte ich, vnímajte ich vôňu, príjemné teplo v dlaniach.
- * Počúvanie hudby rôzneho – výrazne odlišného charakteru, hádajte, ako sa cítil skladateľ, keď skladbu písal, alebo o čom asi skladba je. Tú istú známu pieseň skúste spievať v rôznych náladách (ako uspávanku, pochod, tanečnú skladbu) s využitím rytmických nástrojov, ktoré sa k danému štýlu hodia.
- * Hádajte, ako odpovedal lampášik Svetluške na jej poslednú otázku.

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

Svetluška a spavá chrípka

Pozerá jedného dňa Svetluška z okna. Bfíf, vonku je sychravo a chladno. Dnes isto všetky kamarátky budú sedieť doma, pozerateľ z okna a nudiť sa...

„A nebudú! Lebo ja sa vyberiem na návštevu k nim!“ rozhodla sa Svetluška. Pre istotu si na chlpaté labky obliekla pančušky a letela. Len čo vzlietla, schmatol ju silný studený vietor a bral ju so sebou kade-tade. Ešteže sa zachytila na akomsi kríku. Preľaknutá Svetluška sa rozhliadla po okolí.

„Ale, veď ma to zavialo k susedovi komárovi!“ spoznala muška chalúпку pod kríkom. „Zájdem ho pozdraviť.“ Klope Svetluška, klope a nik sa neozýva. Nazrela cez oblôčik do komárovej izbičky a vidí: komár spí, spokojne odľukuje, dobre že jej v lampášiku svetielko nesfúkol.

„Nuž, nebudem ho vyrušovať. Zájdem na návštevu k poľnej myške, tá býva neďaleko.“ Vzlietla na krídlach a už tu bol vetrisko, schmatol Svetlušku a chcel jej spraviť na pančuškách dieru, robil s ňou vo vzduchu kotrmelce a kadejaké kúsky. Ledva doletela tam, kam chcela. Rýchlo vliezla do myšej chodbičky a zaklopala na dvere.

„Pani myška, doma ste? Prišla som vás navštíviť.“ V byte ticho, nikto ani len nešuchne. Nazrela Svetluška do izby a čo vidí – myš v huňatom kožuchu, tučná ako dve, na posteli leží a spí, len ružový jazýček jej trčí z papuľky. A krt v zamatovom kožuchu v susednom vchode tak isto...

„Čo sa to deje, hádam moji priatelia ochoreli na spavú chrípku alebo čo...?“ rozmýšľala Svetluška a rozhodla sa, že radšej už pôjde domov,

aby sa nebudaj aj ona nenakazila tou čudnou chorobou. Len sa trošku bála vetra, aby ju nezavial kamsi do sveta. Opatrne vyšla pred myšiu dieru a čo vidí: z oblakov sa na zem sype čosi mäkké a biele.

„To iste vietor komusi roztrhal perinu. A teraz je už spokojný, nezbedník jeden!“ Svetluška vzlietla a ponáhľala sa domov. Cestou si chytila do dlane jedno pierko z roztrhanej periny, že ho ukáže mamičke.

„Mamička, doma som, pozri, čo som priniesla!“ roztvorila muška dlaň a tam namiesto pierka z roztrhanej periny len kvapôčka vody...

„Svetluška, ty nezbednica, už aj do postele! Vonku je už zima a ty sa túlaš kdesi s vetrom!“

„A čo je to zima?“

„To je predsa, keď snehová perinka zakryje svet, aby si každý mohol trochu oddýchnuť, pospať, nabrať nových síl.“

„Aha, tak preto všetci susedia spali! Chvalabohu, že to nebola choroba,“ pomyslela si Svetluška a spokojne sa uložila do postieľky. Mamička ju zakryla troma teplými listami a sama sa tiež uložila na zimný spánok.

Pekné sny, Svetluška, až do jari!

Ako oživiť túto rozprávku?

1. Dramatické hry:

- * Tvorivá dramatika na tému: hladné zvieratá v zime, kŕmenie zvierat.
- * Zahrajme si známu rozprávku Rukavička.

2. Výtvarné námety:

- * Vyrobíme si ľadové tehly v škatuľkách od mlieka, vyrobíme si z nich iglu.
- * Zamrazíme vodu v obľaj miske, domaľujme ľadový výtvar (napr. lienku).
- * Zo škatúľ od mlieka či džúsov vyrábame jednoduché kŕmidlá pre vtáčiky, výtvarne ich dotvoríme, zavesíme a pravidelne dopĺňame semienkami.

3. Grafomotorika:

- * Vietor robí kotrmelce –špirála.
- * Snehové gule – krúživé pohyby.
- * Snehové vločky – kríženie línií.
- * Myšací jazýček – horný oblúk úzky.
- * Myšací ňufáčik – lomená línia, doplniť podľa názoru.
- * Myš – horný oblúk široký – od špičky – podľa názoru.

4. Námety na telovýchovné činnosti:

- * Hry na snehu so snehom.
- * Šmýkanie na ľade jednotlivo i v trojiciach – dvaja ťahajú tretieho za ruky.
- * Skúšame kotrmelce ako vietor.

5. Pokusy:

- * Pozorujeme zmeny skupenstva vody – roztápanie snehu, ľadu.
- * Dajme na radiátor roztopiť zdanlivo čistý sneh, sledujme, aká špinavá je z neho voda (vysvetlíme vplyv znečistenia ovzdušia), preto by sme nemali sneh jesť.
- * Zamrazme vodu v pieskových formičkách, do ktorých vopred vložíme aj špagátik. Po zamrznutí môžeme ľadové ozdoby špagátikom upevniť na strom v záhrade. Vodu pred zmrazením môžeme aj zafarbiť.

6. Ďalšie námety na otázky a činnosti:

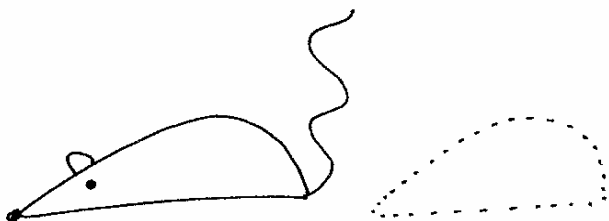
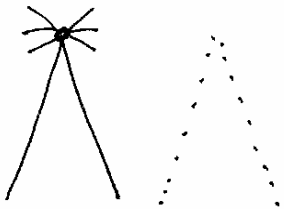
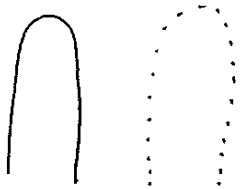
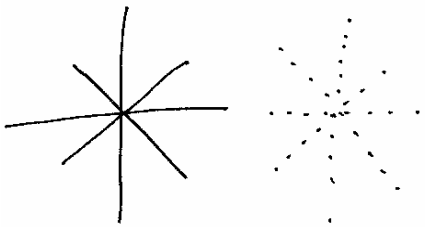
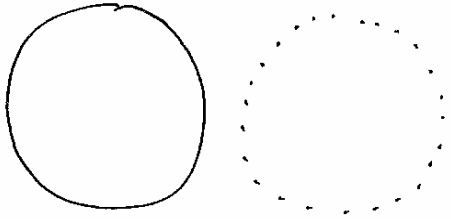
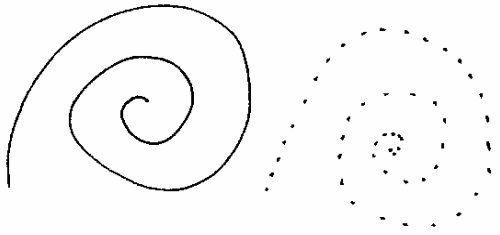
- * Aké zmeny sú v prírode v zime?
- * Ako zvieratá prežijú zimu?
- * V zasneženom lese hľadajte a identifikujte stopy zvierat.
- * Vyšliapavajte v snehu cestičky, porovnávajte ich dĺžku.
- * Počtárske hry so snehuliakmi – určovanie veľkostí, počtu.

Nacvičte a opakujte piesne o zime s využitím detských hudobných nástrojov.

Svetluškina ma'ovanka

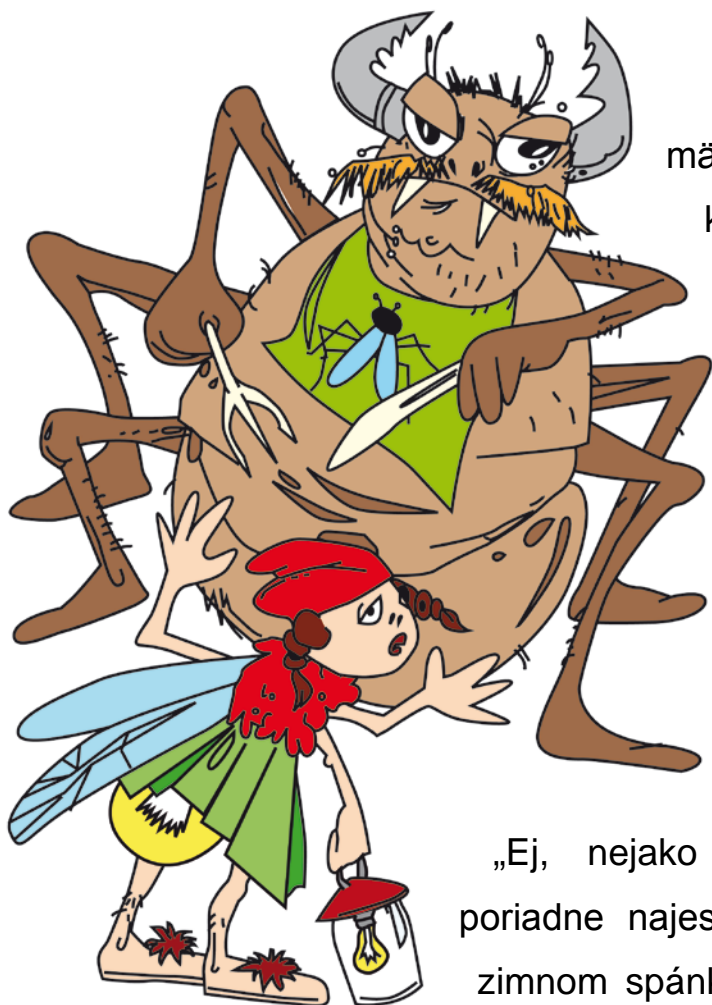

Grafomotorický list

Ako sa Svetluška zobudila zo zimného spánku

Odfukuje si Svetluška na mäkkej postielke, z krídelka na krídelko sa prevracia, až sa jej perinka na zem zošuchla. A veru ju zima začala triasť. Vyskočila rezko a pod'ho cvičiť:

„lka, tika, gymnastika, krídlami sa takto myká...“ – a chcela pomykať krídlami, ale nevládala.

„Ej, nejako som zoslabla, musím sa poriadne najesť, aby sa mi sily po dlhom zimnom spánku vrátili.“ Vynosila z komôrky všelijaké mušie dobroty a pojedla všetko, ešte aj kôrku z chlebíčka. Potom sa natešená vybrala na prvý jarný výlet, aby pozdravila po zime chrobáčky. Suseda včielka už usilovne zbierala peľ na púpave.

„Dobrý deň, včielka Bzučalka, ako ste prezimovali?“

„Dobre, Svetluška, dobre, len sa nám už minul všetok medík v komôrke, ostali len prázdne mištičky. Nuž, prepáč, ponáhľam sa zaniest' tieto peľové zrnká do úľa, lebo niektoré včielky ani lietať nevládzu od hladu,“ a včielka odletela. Svetluška sa obzerala dookola, či nezbadá niekoho známeho.

„Ujko čmeliak, to som rada, že vás vidím! Nože mi povedzte, ako ste prezimovali?“ prihovorila sa starému čmeľovi.

„Bzúm, bzúm, Svetluška. Nemám ja čas na pletky! Hladný som ako vlk, musím hľadať voľačo do sosáka, lebo ináč ma už neudržia krídla!“ a namrzený čmeliak odletel. A tak sa Svetluška ďalej rozhliadala po nejakom známom, s ktorým by prehodila pár slov. Aha, sused mravec vlečie zelené steblo po cestičke.

„Dobry deň ti prajem, mravček! Ako sa máš? Ale mravec nevrlo:

„Nuž, hladný som, slabý som a na zbytočné reči teraz nemám čas! Musím dovliecť toto steblo do mraveniska. Poklebetíme inokedy, Svetluška,“ a odišiel...

„Čo sa to dnes deje?! Prečo je každý taký nevrlý? Malá muška si tu nemá s kým slovko-dve prehodiť, dnes nikto na mňa nemá čas,“ rozčuľuje sa nasrdená Svetluška.

„Ale áno, Svetluška! Ja mám času habadej! Ja sa s tebou porozprávam hoci aj do večera! Len pod' do môjho domčeka, sem medzi kríčky!“

„Kto si? Kde si? Ó, aký máš príjemný hlas. Kde som ho len počula?“ rozmýšľala muška.

„Netráp si svoju peknú hlavičku. Kto som, uvidíš. Len už leť, niečo pekné ti dám! Pohoďám ťa, uhostím ťa, porozprávame sa do vôle! Pod' Svetluška, pod', pod', pod'!“ Ale práve vtedy zablikotal Svetluškin čarovný lampášik. Muška ho počúchala, povedala zázračné slová:

„Šuliky, muliky, kuk! Povedz mi, lampášik, kto ma to na hostinku pozýva? A lampášik ukazuje – vyhladnutý pavúk za kríčkami pascu na

Svetlušku chystá! Pavučinu rozťahuje, slinky mu už na mušacinku tečú! Zľakla sa muška a ďakovala lampášiku, že ju pred pavúkom chytrákom varoval. A zakričala pavúkovi:

„Už som si spomenula, kde som počula tvoj milý hlas! Viem ja, kto si! Raz si ma už skoro chytil, ale druhýkrát už tvojim sladkým rečiam neuverím, pavúčisko nohatý!“ A poďho domov!

Doma muška rozmýšľala a rozhodla sa, že nikdy nebude veriť pekným rečiam a lákadlám, ak ich hovorí ktosi neznámy. Veru sa to nevypláca!

Ako oživiť túto rozprávku?

1. Dramatické hry:

- * Ako sa správať k neznámym, keď nás oslovia (slušne odmietnuť ponúkanú vec, hľadať pomoc u známych, v žiadnom prípade nenasadnúť k neznámemu do auta, nehrať sa na miestach, kde nás naši známi nevidia).

2. Výtvarné námety:

- * Vyrobíme si zo starých novín krčením pavúka, šúľaním jeho nohy, prilepíme ho na nakreslenú pavučinku.

3. Grafomotorika:

- * Svetluška myká krídelkami – široký horný oblúk.
- * Kôrka z chlebíka – úzky dolný oblúk.
- * Mištička na med – široký dolný oblúk.
- * Pavúcie nohy – lomená línia.
- * Svetluška kľučkuje pred pavúkom – viazaná horná slučka.

4. Námety na telovýchovné činnosti:

- * Naháňačky: pavúk chytá mušky.
- * Preskakovanie špagátikov natiahnutých nízko pri zemi – pavučinky.
- * Plazenie sa popod sieť – aby sa pavučinka nepohla.

5. Pokusy:

- * Pozorujme pavučiny v okolí, čo urobí pavúk, keď jemne zafúkame do pavučinky.

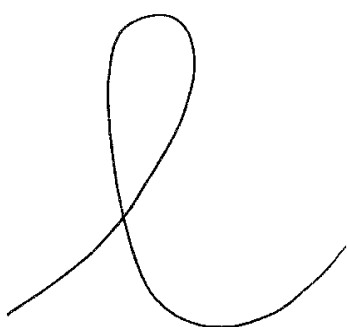
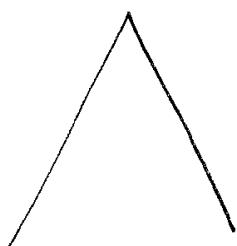
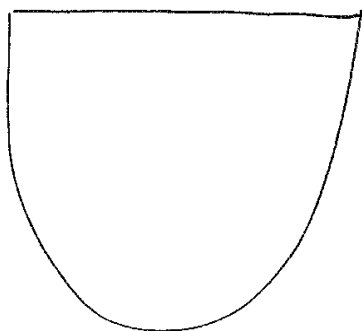
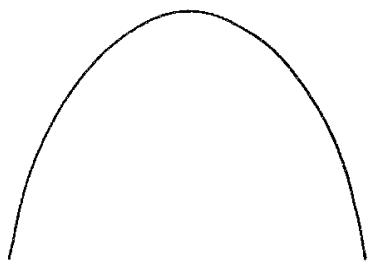
6. Ďalšie námety na otázky a činnosti:

- * Pozorujte s deťmi prebúdzenie prírody (ako sa mení strom na jar, prilet lastovičiek, zmena počasia...).
- * Podporujte túžbu dieťaťa po spoznávaní prírody (encyklopédie, vychádzky...)
- * Upozornite deti na význam správnej výživy pre zdravie (hladný človek je slabý, nevrly, sladkosti nie sú zdravé – aj keď nás o tom reklamy presvedčajú).

Svetluškina maľovanka

Grafomotorický list

Muška Svetluška a strašidlo

Raz ráno, len čo sa rozvidnelo, zazdalo sa Svetluške, že ktosi tenkým hláskom kričí o pomoc.

„Kto by to mohol byť?“ vyskočila muška na rovné nohy, zobrala lampášik a poďho hľadať nešťastníka! Cestou si takto rozhutovala:

„Žeby to bolo malé vtáčatko, čo vypadlo z hniezda? Asi nie, to by sa ozývalo silnejším hláskom... Alebo by to mohla byť malá muška, čo si zamotala nôžku do pavučinky! Ani to nie, muške by pavúk nedovolil toľko vyvolávať o pomoc... Tak možno zablúdil mravec. Ani to nie, veď naokolo sa poneviera sto mravcov, určite by pomohli svojmu kamarátovi v núdzi...“

„Pomóc, pomóc!“ ozvalo sa celkom blízko.

„Kto si, kde si?! Nič. Ticho...“

„Musím si trošku oddýchnuť, tak som sa ponáhľala na pomoc, až som načisto ustala,“ povedala si Svetluška a posadila sa na suchý skrútený list pod kríkom. A vtom sa ozvalo tenkým hláskom znovu:

„Pomóc!“ Muška vyskočila ako strela, lebo sa jej všetko tak zdalo, že hlas ide odkiaľsi spod zeme!

„Čo ak to bude lúčne strašidlo?!“

„Nie, ja nie som strašidlo, pomôž mi dostať sa von a ja ťa prekvapím.“

„Ja by som ti pomohla, ale stále neviem, kde si!“

„No predsa v kukle! Práve na nej sedíš...A ponáhľaj sa, prosím ťa, už tu mám málo vzduchu!“

Svetluška sa teda postavila na kuklu, čo vyzerala ako suchý list a dobre po nej podupala:

„Puk, puk, puk, prásk!“ rozlomila sa suchá kukla a začalo sa z nej čosi vyťahovať – nohaté, škaredé, zababrané.

„Oklamalo si ma! Ty si predsa len strašidlo!“

„Nie, Svetluška, ver mi. Len sa potrebujem usušiť.“

„No dobre. Šuliky, muliky, kuk, svieť mi, lampášik, ako slnko a osuš to čudo z kukly!“ Lampášik zažiaril po prvýkrát a strašidlo sa postavilo na nohy. Lampášik zažiaril po druhýkrát a strašidlo vystrčilo zatočené tykadlá.

„A teraz ma isto zje!“ preľakla sa Svetluška... Lampášik zažiaril tretíkrát a to kuklové strašidlo zrazu rozprestrela nádherné pestrofarebné krídla a zamávalo nimi, až Svetluška cítila na tvári vietor.

„Jéj, veď ty si ten najkrajší lúčny motýľ, akého som kedy videla! Ako si len mohol bývať v takej škaredej kukle!“

„Svetluška, to si ešte nevidela, ako som býval v škaredej zelenej húsenici...“ – povedal motýľ a odletel.

Niekedy je to tak, že aj zo škaredých vecí vznikne nádhera, len jej treba pomôcť.

Ako oživiť túto rozprávku?

1. **Dramatické hry:**

- * Tvorivá dramatika na tému: ako sa z húsenice vyvinie motýľ, z vajička kuriatko, zo žubrienky žabka.

2. **Výtvarné námety:**

- * Čoho sa bojíš? Namaľujme si alebo vyrobme z handričiek smiešne strašidielko, ktoré nás bude chrániť pred zlými.
- * Batikovaním vyrobiť z plachtíčiek motýlie krídla.
- * Hry s farebnými škvrnami:
  - rozfukovanie tušov a dokreslenie očí a úst – strašidlá,
  - preložením papiera s namaľovanými hustými škvrnami temperovými farbami vznikajú motýle.

3. **Grafomotorika:**

- * Vajičko – ovál.
- * Kuriatko – dotvorenie oválu.
- * Žubrienka – dotvorenie oválu.
- * Ako skáče žabka – spojený horný oblúk.
- * Dokresli druhú stranu motýľov, nakresli aj ďalšie.

4. **Námety na telovýchovné činnosti:**

- * Cvičíme s batikovanými plachtičkami – motýlia prehliadka.

5. **Pokusy:**

- * Chytíme si húseničku do fľaše, vytvoríme jej čo najprirodzenejšie prostredie a dlhodobo sledujeme, či sa zakuklí a čo sa stane potom.

6. **Ďalšie námety na otázky a činnosti:**

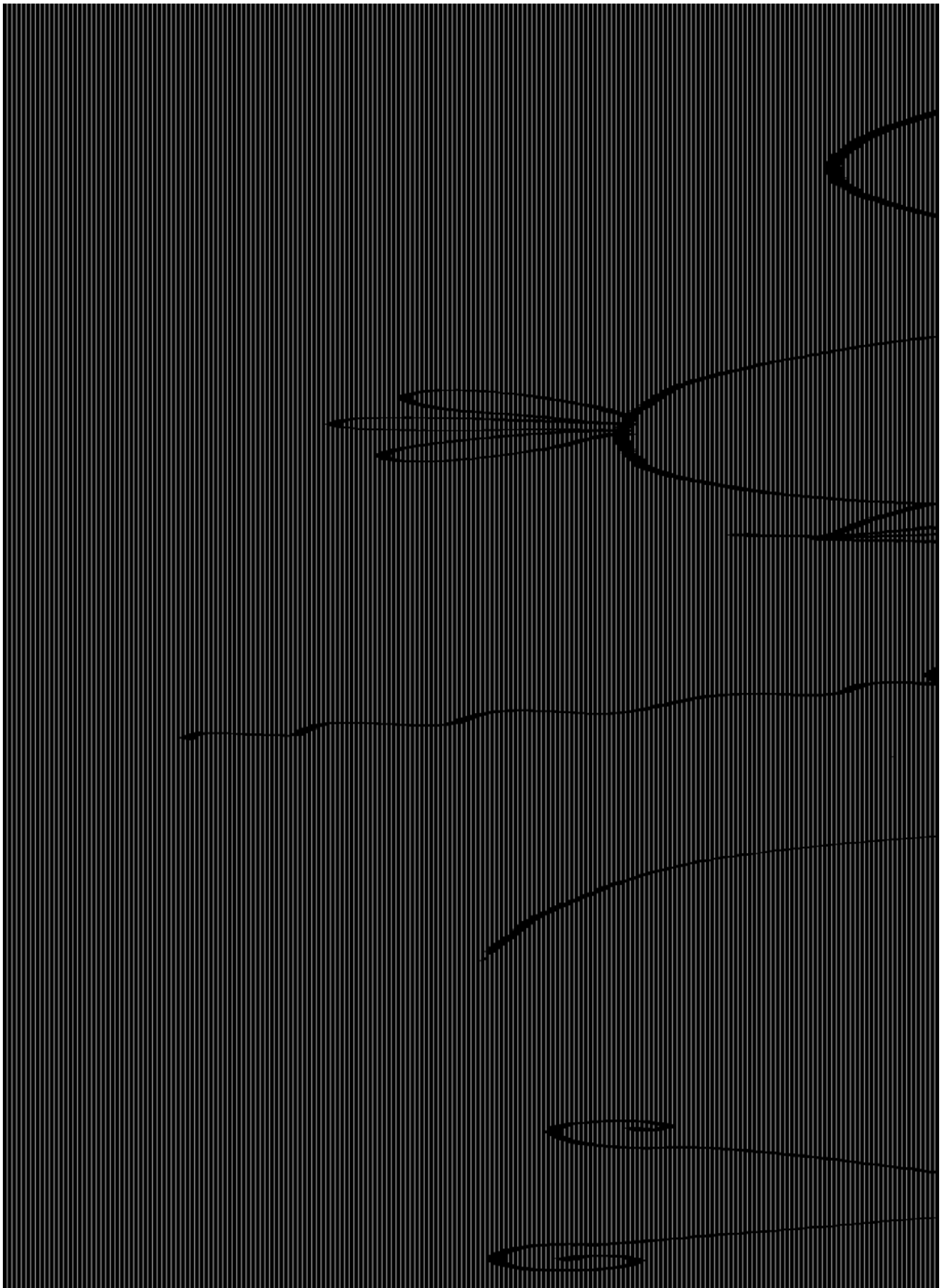
- * Vysvetlite deťom obrázkami z kníh či pomocou internetu vývoj motýľa, kuriatka, žaby.
- * Vymyslite si príbeh, v ktorom sa priateľovi prihodí niečo zlé. Dieťa má za úlohu dotvoriť príbeh so šťastným koncom. Učte deti pomáhať druhým.

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

Svetluška v záhrade

Bola jeseň. Slniečko už nehrialo tak teplo a Svetluška si ráno musela obliecť aj pančušky, lebo ju oziabalo na labky. Ale deň bol pekný a na oblohe nebolo ani mráčika. Iba lastovičky si rozcvičovali krídla na dlhú cestu do Afriky, kde nikdy nepadá sneh. Svetluška zrazu zatúžila cestovať ako ony do sveta a vidieť veci nevídané a počuť chýry neslýchané.

Ako tak hľadá na oblohu, zrazu vidí dlhú ligotavú nitku letieť vzduchom a na jej konci nie je ihla, ale malý pavúček s batôžkom na chrbte.

„Svetluška, ja som pavúček Pútniček a idem do sveta, pod' so mnou!“

„Veľmi rada, pavúček, ale musíš mi sľúbiť, že mi neublížiš.“

„Dobre, sľubujem. Rýchlo sa chyt' mojej striebornej nitky, lebo práve fúka dobrý vietor!“

A tak sa Svetluška chytila pavučiny a spolu s kamarátom Pútničkom sa vzniesli vysoko, prevysoko. Vietor ich niesol, točil, hojdal a hral sa s nimi, až výskali od radosti. A slniečko sa na to pozeralo a tešilo sa s nimi.

Zrazu si však vietor zmyslel, že sa trochu pohrá s farebnými listami stromov a odletel fúkať kdesi inde. Pavučinka – babie leto – zrazu začala klesať k zemi. Darmo Svetluška s pavúčikom Pútničkom kričali na vietor:

„Ešte nás zatoč! Ešte nás hojdaj!“ Vietor im neslušne vyplazil jazyk a už ho nebolo. A babie leto padalo, padalo, až sa zachytilo na konári akéhosi stromu.

„Už sme docestovali...“ – riekla smutne Svetluška. Ale pavúček sa rozhlíadal a povedal:

„To je len prvá naša zastávka, poď, ideme sa pozrieť, kam sme sa dostali.“

„Ale ty nevieš lietať, Pútniček!“

„Nevadí, doteraz som niesol ja teba na nitke, teraz ma ponesieš ty, Svetluška. Chytím ťa za labku a hotovo. Len ma poriadne drž!“ A tak aj urobili. Leteli a všetci sa za nimi otáčali a hovorili:

„No to ešte svet nevidel, aby sa muška s pavúkom kamarátili!!!“ Ale im to neprekážalo a bolo im spolu dobre, veselšie. A naozaj objavili v záhrade veľmi zaujímavé veci. Všetky stromy boli ozdobené farebnými guľami – červenými, žltými, zelenými, modrými. A pod stromami chodili ľudia a oberali tie gule do košíkov. Ale keby len to! Oni ešte aj do zeme rýpali a vyberali odtiaľ hnedé gule a akési oranžové a biele špicaté korene. Svetluška videla aj fialovú a zelenú guľu, čo rástla rovno zo zeme. A to všetko do košíkov kládli, a keď ich naplnili, začali ich kdesi nosiť a schovávať.

„Podme zistiť, kam tie farebné gule nosia. Isto sa tam budú s nimi hrať! povedali si naši priatelia a Svetluška letela za človekom, čo práve odnášal plný kôš červených gulí. A tak sa dostali do komory a Svetluška sa spýtala:

„Prezradte nám, prosím, ako sa budete hrať s tými farebnými guľami?“

„Ale, muška, tie gule nie sú na hranie, to sú naše zimné zásoby. Červené jabĺčka, žlté hrušky, modré slivky, hnedé zemiaky, fialové

kaleráby, oranžové mrkvy – to všetko sú vitamíny, ktoré v zime v záhrade nerastú, ale ľudia ich potrebujú, aby boli zdraví. Preto si ich na jeseň uskladníme v komore a až do jari chodíme na vitamíny sem.“

„A čo máte v tých sklenených pohároch?“ opýtal sa Pútniček.

„To sú zaváraniny – ovocie aj zelenina takto vydržia veľmi dlho a nepokazia sa.“

„No to sú mi teda novoty! To musím povedať mojej mamke! Ide sa domov, pavúček! Aj nám sa treba prichystať na zimu! Nemôžeme sa len tak potulovať, keď treba pracovať a komôrku dobrotami napíňať. Isto bude dlhá zima a kto sa na ňu nepripraví, zle sa mu bude vodiť!“

Ako oživiť túto rozprávku?

1. **Dramatické hry:**

- * Deti si spomínajú na situácie, keď ich iné deti nechceli prijať do hry. Hovoria tiež o tom, prečo niekedy niekoho z hry vylúčili. Vyvodíme si záver – koho chceme za kamaráta – všeobecné vlastnosti (pomáha, má dobré nápady, vie sa prispôbiť iným nápadom, nekazí spoločnú stavbu...). Potom si zahrajme hru, v ktorej sa s jedným dieťaťom nikto nechce kamarátiť. Ako sa cíti, čo by mal urobiť, ako ho majú ostatné deti prijať.
- * Zdramatizovanie rozprávky Klások – o usilovnej sliepočke, ktorej nikto nechcel pomáhať s nájdeným kláskom, no každý sa chcel hostiť na jej koláči.

2. **Výtvarné námety:**

- * Kaširovaním novinového papiera a domalovaním vytvoríť makety ovocia a zeleniny.
- * Zemiakové pečiatky.
- * Z papierovej rolky si výtvarným dotvorením vyrábame hrkálky. Vložíme dnu fazuľky či kamienky alebo iné prírodniny. Otvory z oboch strán uzavrieme papierovým uzáverom a lepiacou páskou a nástroj využijeme pri hudobných hrách.
- * Z orechových škrupín si vytvoríme „klopkadlo“ alebo jednoduché figúrky (myš, lienka, pásavka zemiaková).

3. **Grafomotorika:**

- * Poukladaj do poličky ďalšie jabĺčka, porátaj ich – kruhové línie s doplnením detailov.
- * Do druhej police nakresli slivky – oválne línie.
- * Na tretiu policu dokresli mrkvičky – vystihnúť špicatý tvar s detailmi.
- * Na spodnej polici sú kompóty, doplň do prvej fľaše viac sliviek a do druhej „nalož“ také ovocie, ktoré máš najradšej – oválne línie, zvislé krátke línie.

4. **Námety na telovýchovné činnosti:**

- * Rozcvička s maketami ovocia a zeleniny.
- * Dieťa má na hlave čiapku s prišitým košíkom, naloží si doň ovocie alebo zeleninu podľa pokynu a musí prejsť prekážkovou dráhou bez toho, aby mu z košíka čosi vypadlo.
- * Deti si obujú veľké „dospelácke“ čižmy, prejdú v nich určenú prekážkovú trasu a dočahujú výskokom zavesené ovocie. Ak ide o makety, môžu ich následne triafať do košov.

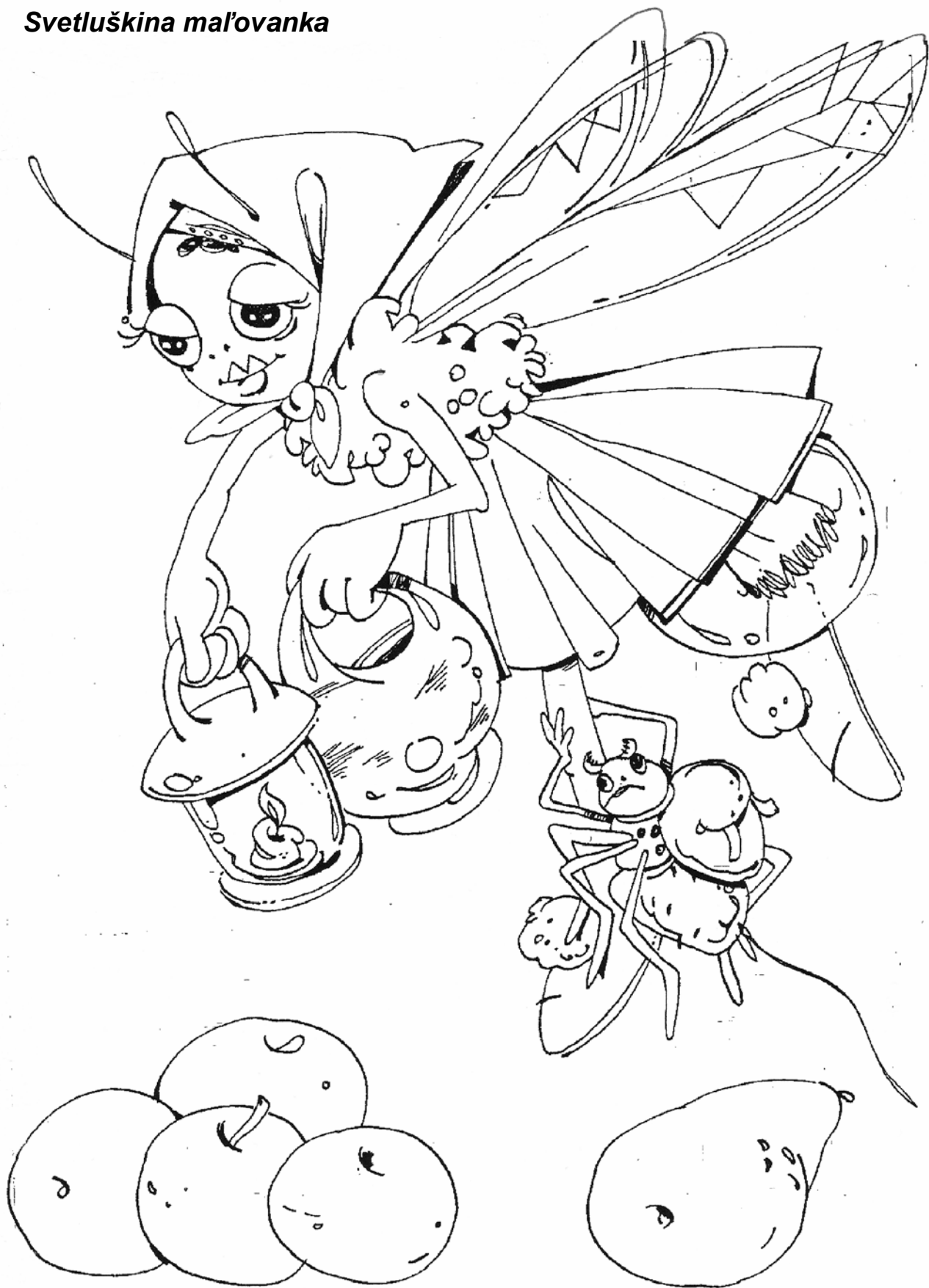
5. **Pokusy:**

- * Skúsime uskladniť nejaké ovocie a zeleninu do pivnice, iné do chladničky a ďalšie necháme v košíku na okne. Každý deň sledujeme ich zmeny, čo si môžeme dokumentovať aj fotením.

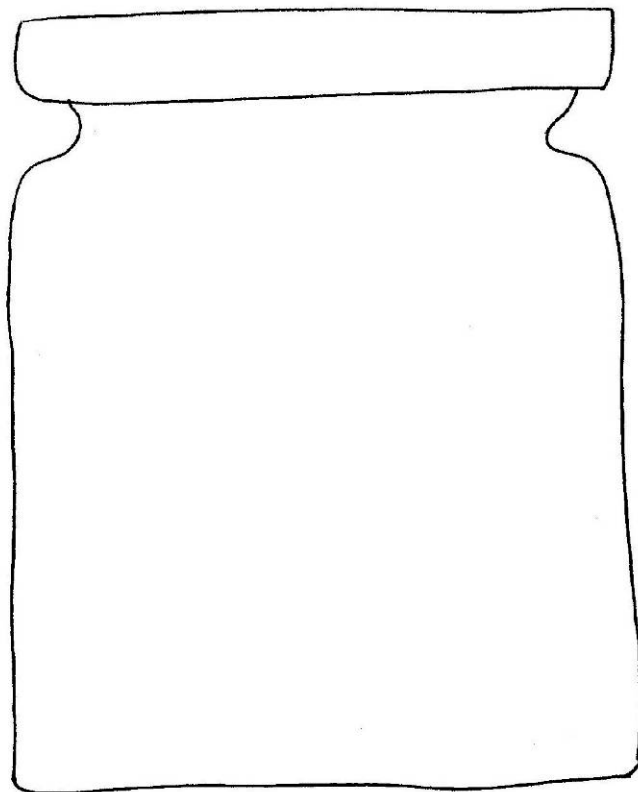
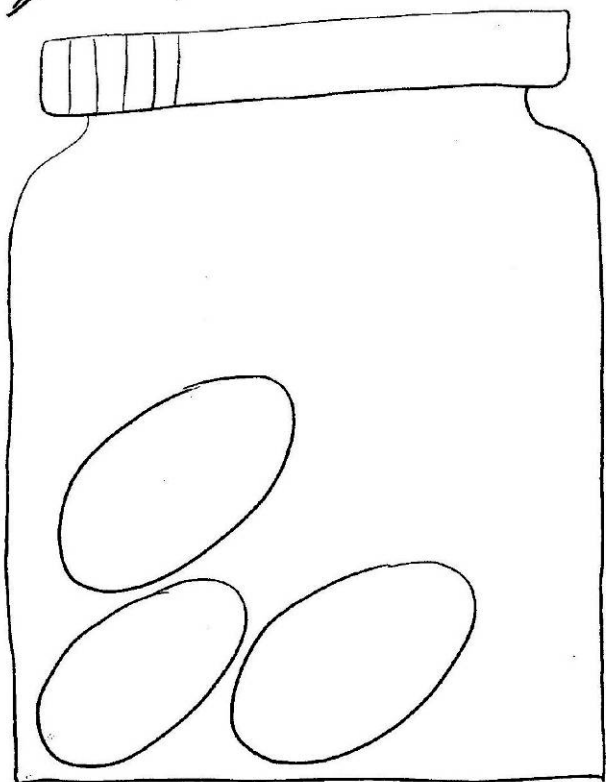
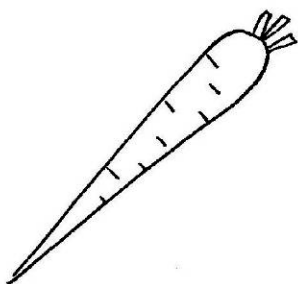
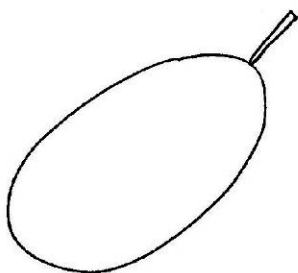
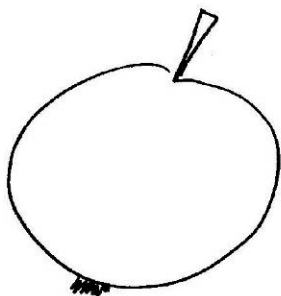
6. **Ďalšie námety na otázky a činnosti:**

- * Umožnite deťom pomáhať pri zbere a uskladňovaní zásob na zimu. Ukážte im, čo sa stane, ak ich uskladnia nesprávne.
- * Zahrajte si s dieťaťom hru, v ktorej podľa chuti, vône, hmatu alebo slovného opisu háda druh ovocia či zeleniny.
- * Vyroberte spolu s dieťaťom zeleninový či ovocný šalát k nedeľnému obedu, prípadne dovoľte dieťaťu urobiť zeleninovú oblohu na tanieri.
- * Porozprávajte sa s dieťaťom o rozprávke, ukážte mu, čo je to babie leto, sledujte lastovičky pred odletom, hry vetra s lístím...
- * Vlastnoručne vyrobené makety ovocia a zeleniny využite pri počtárskych úlohách zameraných na rátanie, triedenie, porovnávanie skupín, určovanie poradia, v hrách na obchod, na stolovanie, schovávačku, čo sa na stole zmenilo a pod.

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

Svetluška a nespratníci

Raz sa Svetluška vybrala na výlet k lesnej bystrinke. To je taký potôčik – športovec, čo neustále preskakuje skalu a ešte si pritom aj spieva veselú pesničku: „Žblnky, žblnky, žblnky, mám čistučkú vlnky.“

Svetluška sa aj teraz tešila, ako si bude

s potokom pospevovať tú

jeho žblnkotavú pesničku. A najviac sa tešila na dúšok dobrej a čistej vody. Keď priletela k bystrinke, sadla si na konárik, že si trochu oddýchne, lebo keď je niekto rozhorúčený, nesmie hneď piť studenú vodu. Započúvala sa Svetluška do pesničky:

„Žblnky, žblnky, žblnky, smrdia moje vlnky...“

„Prepánajána, potôčik, akú pesničku to spievaš? Nehanbíš sa?!“

„A čo mám robiť, keď je to pravda... Len si, muška, privoňaj k mojej vode!“ A naozaj. Voda bola mútna, penivá a poriadne zapáchala. Keby sa z nej napili lesné zvieratá, určite by ochoreli. Pošúchala Svetluška čarovný lampášik a povedala svoju zázračnú formulku:

„Šuliky, muliky, kuk! Ukáž mi, lampášik, ako sa majú ryby, raky a vodné chrobáčky?“ Jáááj, no to bol strašný pohľad! Ryby nevedeli dobre dýchať, raky radšej vyliezli z vody a cúvali, čo im klepetá stačili, a vodné chrobáky sa zaryli hlboko do piesku na dne potoka, lebo ich tá špinavá voda páčila na chrbte. A všetci zúfalo kričali:

„POMÓÓÓC!“ Preľaknutá Svetluška hneď siahla po lampášiku:

„Šuliky, muliky, kuk! Lampáš, porad', čo mám robiť? Ako pomôcť?“ Lampášik ukázal horáreň a fúzatého uja horára.

„Aha, už viem! Ujo horár je predsa lekár na všetky lesné choroby, ten bude vedieť, ako bystrinku vyliečiť!“ A poďho na krídla! Letela, čo jej sily stačili. Keď ujo horár počul o chorom potoku, skočil na rovné nohy, zavolať psa Ňuchaja a rozkázal mu:

„Ňuchaj, Ňuchaj!!!“ a pes sa rozbehol ako šíp a doviedol Svetlušku a uja horára na lúčku pri potoku. A čo nevidia! Pri bystrinke stojí auto a ľudia ho umývajú, leštia, oplachujú... A všetka tá špina steká do bystrinky.

„Ahá! Tak pre týchto nespratníkov je potok chorý!“ nasršil sa ujo horár prestrašne a fúzy sa mu naježili ako ježovi.

„Ale už sa odtiaľto practe! Či vy neviete, že čistiace prostriedky na auto sú jedom pre každého, kto sa napije z vody v potoku? Hááá?! Teraz zaplatíte pokutu a poriadne veľkú!!! A mám tu pre vás na dôvažok aj injekciu proti neporiadnosti!“ Ujo horár zabúchal palicou na búrľavý strom a zobudil starého sršňa, čo tam býval.

„Nože, sršeň, títo nespratníci potrebujú injekciu, aby už nikdy nezabudli, ako sa majú správať k prírode!“

A čo potôčik? Ešte chvíľu to trvalo, kým sa jeho voda vyčistila. Ryby a raky ešte dlho boleli bruchá, klepetá, plutvy a hlava. Ale nakoniec sa predsa všetko dobre skončilo a potôčik si zase spieval:

„Žblnky, žblnky, žblnky,

zas mám čisté vlnky!“

A ujo horár na dôvažok zatíkol na lúke pri bystrinke veľkú tabuľu s nápisom: **UMÝVAŤ AUTÁ V POTOKU JE PRÍSNE ZAKÁZANÉ!**

Ako oživiť túto rozprávku?

1. **Dramatické hry:**

- * Ako sa cítia vodné živočíchy, keď im niekto znečistí vodu?
- * Vláčik – separáčik – hráme sa na separáciu odpadu.

2. **Výtvarné námety:**

- * Spoločne si v prázdnom akváriu vyrobíme vodnú ríšu s rastlinkami, kamienkami, hmyzom, živočíchmi, púšťame si papierové lodičky, skúsime, čo pláva a čo sa potopí.
- * Zo starých novín si vyrobíme nový papier (máčaním, zmixovaním, vysušením na rošte).

3. **Grafomotorika:**

- * Sršnie injekcie – zvislé línie.
- * Penové bublinky – kruhy rôznych veľkostí.
- * Vlnky – horný a dolný oblúk rôznych výšok a širok.

4. **Námety na telovýchovné činnosti:**

- * Naháňačka: na sršňa

5. **Pokusy:**

- * Pokusy s výrobou bublifuku: koľko saponátu potrebujeme, aby sa robili dobré bublinky? Čo sa stane, ak si takúto vodu zafarbíme?
- * Sledovať zafarbovanie vody vo fľašiach, vznik nových odtieňov a rôzneho stupňa sýtosti prikvapávaním farieb.
- * Filtrovanie vody pomocou lievika vyrobeného z odrezanej plastovej fľaše. Filtrujeme cez piesok, kamienky, papierový filter.

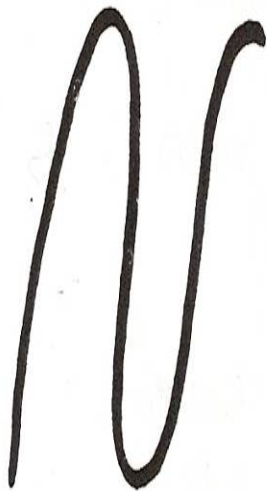
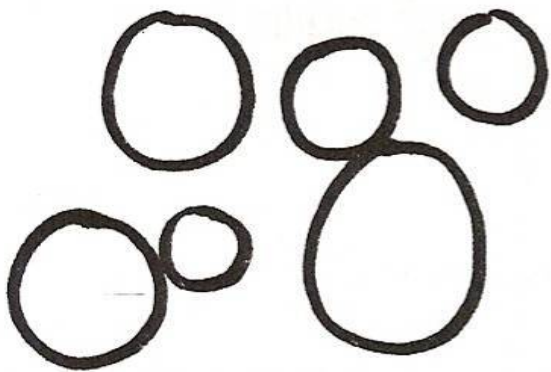
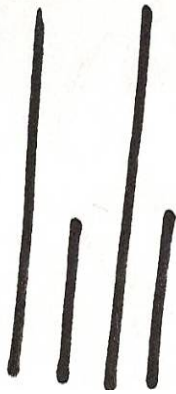
6. **Ďalšie námety na otázky a činnosti:**

- * Vyroberte si rybníček, dajte doň rôzne predmety a makety vodných živočíchov, na ktoré ste prirobili očká, aby sa dali uloviť. Lovte z rybníčka všetko na udice, ktoré si sami vyrobíte z paličky, špagátika a háčika. Separujte, čo do vody nepatrí, vložte do škatule príslušnej farby podľa farieb separovacích kontajnerov. Čo do vody patrí, to si prezrite, prípadne si to nakreslite a vložte späť do vody.
- * Navštívte zberný dvor, učte deti spoznávať systém separácie. Ukážte im, čo sa dá zo separovaného odpadu vyrobiť.

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

Ako to bolo na meniny

Raz Svetluška listovala v kalendári a čo nevidí – v stredu je v ňom napísané meno SVETLUŠKA! Vzlietla na krídelká a oznamovala všetkým:

„Chrobáčiky z lúčiny,
ja budem mať meniny!
V stredu o štvrt' na jednu
usporiadam hostinu!“

Keď lúčne chrobáčiky počuli tú zvesť, hneď každý rozmýšľal, aký darček by Svetlušku potešil, aká kytička by sa jej páčila a ako sa na tú oslavu vyparádiť. Len čmeliak sa ničím netrápil, ani darčekom, ani s oblečením. Veď dobrý bude aj ošúchaný kožúšok...A pomyslel si:

„Juchú, to je novina,
že vraj bude hostina!
Koláčiky, tortičky,
medovinka, keksíčky,
už sa na vás teším, och!
Napráskam sa ako hroch!“

A prišla streda štvrt' na jednu. Vyparádení gratulanti sa prúdom hrnuli blahoželať Svetluške k meninám. Každý jej daroval kytičku a malý darček, podal jej ruku a povedal pekné slová. Ale čmeliak nie! Každý

chrobáčik pochválil Svetluške parádne šaty aj účes, ale čmeliak nie! Každý vychválil pekne prestretý stôl, ovocie, nápoje, zákusky a tiež krásnu tortu, čo Svetluške upiekla mamka k meninám. Ale čmeliak nie! Len keď Svetluška povedala:

„Ďakujem vám, hostia milí,

veľmi ste ma potešili.

Teraz všetci pri stole

najedzme sa do vôle!“

A čmeliak len na to čakal. Valil sa k stolu tak neohrabane, že cvrčkovi vyrazil husličky spod pazuchy, lúčnej kobylke skočil tak na nôžku, že jej skoro odpadla, a lienke zašpinil bodkované parádne šaty, keď sa o ňu otreľ svojím zaprášeným kožuchom. Ale prvý sedel pri stole a nečakal, kým Svetluška všetkých ponúkne:

„Nech sa páči, jedzte, čo vám hrdlo ráči!“ On už zatiaľ stihol zjesť kusisko torty a potom si dal naložiť:

5 krémešov,

4 špice,

3 kopčeky zmrzliny,

2 balíčky sladkých keksov,

1 puding z maliny,

1 pohár medoviny,

2 poháre nektáru – a už sa s ním točia stoly, už sa chytá za hlavu:

„Pomóóóc, pomóóóc!“ kričí čmeliak a BUM! Už aj leží na zemi. Chrobáčky začali bezradne pobehovať a kričali:

„Rýchlo, rýchlo, pohotovosť, omdlel nám tu jeden hosť!“ A Svetluška sa spýtala:

„Je tu medzi nami lekár?“

„Áno, tu som!“ ozval sa Dr. Chrúst: „Zaraz pacienta prezriem.“ A začal ho prehmatávať štetinatými tykadlami. A čmeliak kričal od bolesti a ukazoval pri tom čierne zuby.

„HmMMM, hmMMM, akési má veľké bruško. A k tomu tie čierne zuby – to mi čosi hovorí!“ zamyslel sa Dr. Chrúst. „Potreboval by som vidieť do bruška. Musíme ho preniesť do nemocnice.“

„Nemusíme! Ja to zariadim!“ povedala Svetluška a pošúchala čarovný lampášik:

„Šuliky, muliky, kuk! Ukáž nám, lampášik, čo má čmeliak v brušku?“ A lampášik ukazuje:

- kus torty a

5 krémešov,

4 špice,

3 kopčeky zmrzliny,

2 balíčky sladkých keksov,

1 puding z maliny...

Zdesený Dr. Chrúst povedal:

„Tak to som ešte nevidel, takto sa napchať sladkosťami! Ved' hrozí, že pacientovi praskne brucho! Čmeliak jeden nenásytný!“ A vypísal čmeľovi liečivý čaj z byliny – paliny. Svetluška neváhala, hneď čaj uvarila a čmeliakovi ponúkala. Lenže tomu sa po prvom hlte skrivila tvár, zuby zasekol, oči vytreštil a nie a nie to vypiť! To preto, lebo palinový čaj je strašne horký! Lenže Dr. Chrúst povedal:

„Žiaľ, nedá sa nič robiť! Kto je taký pahltný, musí potom pykať! Prečo si sa, čmeľo, neponúkol ovocím a zeleninou? Určite by si nebol takto dopadol!

Tak, a bolo po hostine. Čmeliak, ale aj ostatné chrobáky si z hostiny zobrali ponaučenie:

Kto sladkosti veľmi ľúbi,
ten bude mať čierne zuby!
Kto sladkostí veľa zje,
bruchabôľ ho neminie!

Ako oživiť túto rozprávku?

1. Dramatické hry:

- * Nechajte deti popremýšľať, na čo čmeliak zabudol. Ako by sme zablahoželali oslávencovi? Aký darček by sme mu priniesli? Aký darček alebo blahoželanie by nás potešilo?
- * V hrách na oslavu, ale aj v skutočných situáciách učme dieťa správne gratulovať: podať pevne pravú ruku, hľadiť do očí a želať a darovať oslávencovi niečo, čo ho poteší. Naučme dieťa tiež správne darček darovať i prijať. Dieťa by malo dopredu popremýšľať, čo oslávenca poteší, skúsiť vyrobiť gratulačný pozdrav vlastnoručne.

2. Výtvarné námety:

- * Čím sa líši slávnostný obed od všedného? Ako okrášlime stôl? Nech vám dieťa pomôže prestrieť sviatočný stôl aj na bežný deň – prekvapte spolu ocka (alebo mamku či babičku).
- * Učíme sa zaujímavo poskladať servítky na slávnosť.

- * Vymýšľame vzory na slávnostný obrus, ozdobíme si fixkami na porcelán svoje poháre, navrhujeme slávnostné šaty.

3. Grafomotorika:

- * Dokresli rovné štíhle sviečky – zvislé línie.
- * Dokresli na knôtik sviečky plamienok – vystihnúť tvar.
- * Dokresli drôtik do kalendára – viazaná spodná slučka.
- * Dokresli koláčiky „špice“ – lomená línia.
- * Nakresli ďalšie trojité zmrzliny – horný oblúk.

4. Námety na telovýchovné činnosti:

- * Športujeme pre zdravie – hráme sa na posilňovňu, vyrábame si nástroje na cvičenie z dostupných hračiek a predmetov v okolí.

5. Pokusy:

- * Pokusy so sviečkou – pozorovať roztápanie vosku, skúšať to využiť vo výtvarných hrách. Prikrytím sviečky fľašou bez prístupu vzduchu sviečka zhasne.

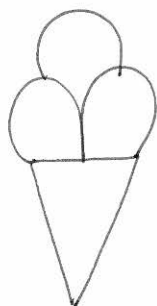
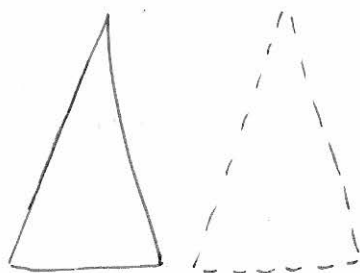
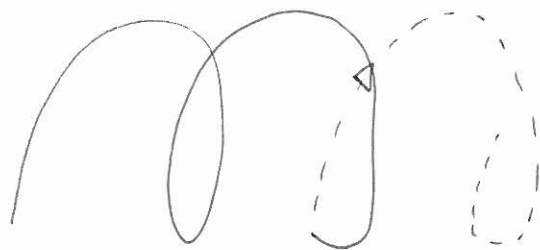
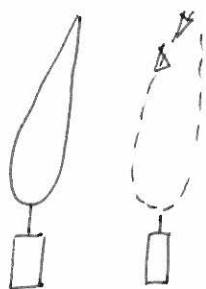
6. Ďalšie námety na otázky a činnosti:

- * Ako si spomínaš na svoje posledné oslavy? Aký darček ti utkvel v pamäti a prečo?
- * Ktoré jedlá sú zdravé a ktoré nie?
- * Koľko sviečok si mal na svojej torte? Koľko ich budeš mať za rok?
- * Kto je u vás najstarší, najmladší?
- * Spomedzi množstva šiat vyber tie, ktoré sa hodia na oslavu. Zoraď ich podľa veľkosti – urči, čo si oblečie táto, čo mama, čo dieťa.
- * Zatancujte si na tanečné piesne, rešpektujte pritom rytmus.

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

Svetluška na olympiáde

Jedného dňa zavítala k Svetluške na návštevu lienka so svojou sesternicou Pásavkou Zemiakovou, čo prišla až z Ameriky.

„Svetluška, blíži sa Deň lúčnych chrobákov. Čo keby sme ho oslávili veľkou lúčnou olympiádou?“ navrhla lienka.

„To je výborný nápad! Len či bude vhodné počasie...“ – strachovala sa Svetluška.

„Nože, lampášik čarovný, šuliky, muliky, kuk. Ukáž mi, aké bude zajtra počasie?“ A lampášik ukazuje modrú oblohu bez mráčika, slnko usmiate od ucha k uchu, vetrík zaspatý pod kríkom.

„Juchú – bude jasno a teplo, paráda, zajtra bude na lúčine prvá olympiáda!“ Bežali to spoločne vyhlásiť do lúčneho rozhlasu – k zvončeku.

„Milé lúčne chrobáčky, zajtra máme sviatok veľký. Oslávime Deň chrobákov prvou olympiádou!!!“ Keď to chrobač počula, pustila sa do tréningu: mravce vzpierali, cvrčky cvrlikali, včely, muchy, čmele usilovne bzučali, kobyľky skákali, motýle tancovali, slimáky slintali a komáre všetkých poriadne štípali... Svetluška si vyleštila svetlo na lampášiku, keď ním zabliká, bude to znamenať štart. Lienka si nachystala kapsičku s liekmi na prvú pomoc, keby sa, nedajbože, pri súťaži niekto zranil. A Pásavka si oprala svoje rozhodcovské tričko, že ona bude hlavná rozhodkyňa. Na druhý deň zrána sa zišli chrobáčky na lúke a Svetluška im povedala:

„Chrobáčiky, súťažte čestne! Olympiáde trikrát zdar!“ Všetci povedali:

„Zdar, zdar, zdar!“ A potom sa už začalo súťažiť. Prvá súťaž bola pre lúčne kobyľky. Postavili sa na štart, a keď Svetluška zablikala, pustili sa skokom do cieľa k margarétke. Na nej sedela Pásavka, aby všetko dobre videla. Všetko išlo dobre do chvíle, kým lúčny koník Zelené Kopýtko nezačal prehrávať.

„Tak to teda nie! Mňa nikto nesmie predbehnúť. Ja musím vyhrať!“ a začal kopať svojich súperov hlava-nehlava, len tak odfrkovali vpravo-vľavo. Keď to Pásavka videla, zapískala na rozhodcovskej píšťalke:

„Hej, Zelené Kopýtko, nože sa správaj športovo, lebo ťa vylúčim z pretekov!“ Koník Zelené Kopýtko už potom nechcel súťažiť a urazene odskákal do vysokej trávy.

Druhá súťaž bola pre mravce vo vzpieraní slamky. Súťažili všetky mravce – červené aj čierne. Prvú slamku zdvihli všetky mravce, ale tú druhú zdvihli iba mravce Černuško a Červenák.

„Posledný pokus! Kto slamku zdvihne vyššie, vyhráva!“ hlásila rozhodkyňa Pásavka. Červenák bol mocný, zdvihol slamku až po plecيا, ale Černuško bol ešte silnejší. Na jeden šup zdvihol slamku nad hlavu a všetci kričali:

„Černuškovi sláva!“ Len Červenák nič nekričal a od zlosti, že prehral, zahryzol sa Černuškovi do labky. Černuško sa zľakol, pustil slamku sponad hlavy a tá Červenákovi RUPS! – rovno na palec.

„AÚÚÚÚÚ! Môj palec!“ poskakoval na jednej nohe Červenák, ale nik ho neľutoval. Iba lienka mu pre istotu ten udretý palec obviazala.

Tretia súťaž bola pre slimáky. Predbiehali sa v šmýkaní na slinke. Svetluška zablikala a slimáky upaľovali od púpavy k skorocelu. Najlepšie sa šmýkalo malému Slintoškovi, lebo mal ľahký domček a dobrú slinku. Lenže, čo sa nestalo! Slimáčik sa tak veľmi snažil, až mu slinka zabehla. Rozkašľal sa a práve vtedy ho dobehol iný slimák. No, čo sa dá robiť, život je už taký...

Ďalšia súťaž bola pre motýle v tanci. Prihlásil sa motýľ Belások, motýľ Admirál a Babôčka Pávooká. Belások previedol vo vzduchu krásne obraty a kotrmelce. Motýľ Admirál zase stúpал nebezpečne vysoko a klesal tak, že všetkým z toho naskakovali až zimomriavky. Ale najkrajšie tancovala predsa len Babôčka Pávooká – jemne ako baletka. Pásavka povedala:

„Vítazstvo v tanci získava Babôčka!“ Motýľ Admirál zbledol od závidosti a rozkričal sa:

„Čože? Baba okatá že vyhrala? Rozhodkyňa, ty si tuším slepá! Ale to si odpykáš!“ a chcel Pásavku zhodiť z margarátky. Našťastie bola omnoho tučnejšia a Admirál ňou nevládal pohnúť. Tak jej aspoň nenávistne švihol krídlom cez oči a odletel.

„No toto... Taký vyobliekaný pán a taký nevychovaný!“ hovorili chrobáčky. Aby sa trochu zlepšila nálada, vyhlásila Svetluška súťaž v cvrlikaní. Súťažili všetky muchy, včely, cvrčky aj čmeliaky. Keď Svetluška zablikala štart, pustili sa všetci naraz do bzuku:

„BZUUUU, BZUUUU, BZUUUU!!!“ tenko bzučali muchy a trochu hrubšie včielky. A čmeliaky si vyhrávali po svojom:

„BZUK, BZUK, BZUK,“ hrubým hlasom. Ale vtom spustili svrčky:

„CVR, CVR, CVR!!!“ a všetkých na lúke prekričali a zaslúžene vyhrali. A práve vtedy leteli nad lúkou lastovičky a len čo začuli tú chrobačiu muziku, zleteli dolu a tešili sa, že našli toľko chrobáčikov na jednom mieste:

„Ťaj, to bude večera!“ Keď chrobáčky zbadali lastovičky, utekali ktoré kade. Len Pásavka sa ich nezľakla a oslovila ich:

„Hej, lastovičky, nekažte nám našu olympiádu! Radšej si poďte zasúťažiť o plné vrečko semienok lúčnych tráv! Tie sú pre lastovičky veľmi zdravé!“ Keď lastovičky počuli, že je dnes Deň chrobákov, rozhodli sa, že hry nepokazia a že sa aj ony zapoja do olympiády. Súťažili v kľúčkovaní medzi lúčnymi kvetmi nízko nad zemou. Súťaž vyhrala lastovička Švitorka a dostala za to plné vrecúško semienok lúčnych tráv. Podelila sa s kamarátkami a odleteli. A lúčne chrobáčky bzukali a cvrkotali až do samého rána, že sa im tá olympiáda pekne vydarila. A každý víťaz dostal olympijskú medailu.

Ako oživiť túto rozprávku?

1. **Dramatické hry:**

- * Nechajte deti porozmýšľať nad nešportovým správaním chrobáčikov a nad tým, ako pekne sa zachovali lastovičky (podelili sa o výhru).
- * Hráme sa na lúčny koncert rôzneho hmyzu.

2. **Výtvarné námety:**

- * Vyrábame si medaily z rôznych materiálov (napr. vtláčaním plastelíny do veka na zaváraninové poháre a vyzdobením semienkami).
- * Z farebných servítok si vyrábame motýle.

3. **Grafomotorika:**

- * Tancuj na vyhradenom parkete – ceruzou sa točíš len uprostred kruhu.
- * Nakresli Pásavke pruhy na tričko – vodorovné línie.
- * Skoky lúčnych kobyliek – horný oblúk.
- * Slimáčky – špirály.
- * Dokresli lastovičky, jedna letí hore, druhá dole – slučky rôznych smerov.
- * Beh okolo prekážok, kľúčkovanie – viazané slučky horné a dolné.
- * Opíš slovo podľa predlohy – vizuomotorická kontrola, obkresľovanie podľa predlohy.

4. **Námety na telovýchovné činnosti:**

- * Hovoríme spolu o rôznych druhoch športu a o tom, prečo je šport zdravý. Ale nestačia slová, hlavne spolu športujeme – najlepšie na čerstvom vzduchu.
- * Športujeme podľa našej rozprávky:
  - skok do diaľky – do mäkkého piesku – ako kobylky,
  - vzpieranie – symbolicky, nepreťažujte dieťa, ide len o precvičenie krčného pletenca,
  - kto urobí najdlhšiu mokrú stopu, keď prejde bicyklom cez mláku – ako slimáky,
  - precvičte si hovoričká – slabšie a silnejšie, tenké a hrubé bzučanie,
  - slalomový beh okolo prekážok.

5. **Pokusy:**

- * Sledujeme, aká pôda je pre rastliny najlepšia. Porovnávajme vlastnosti tvrdej zeminy, prekyprenej pôdy a piesku.
- * Vyrobneme s dieťaťom z veľkej fľaše domček pre živú dáždovku. Sledujeme v nej, ako si vyrába chodbičky. Takto najlepšie vysvetlíme pojem *prevzdušňovanie pôdy*.
- * Dajme k mravenisku kostičku z kuraťa z obeda. Na druhý deň zistíme, ako si mravce s kostičkou poradili. Podobne dávame k mravenisku iné zvyšky, zisťujeme, čo mravcom chutí.

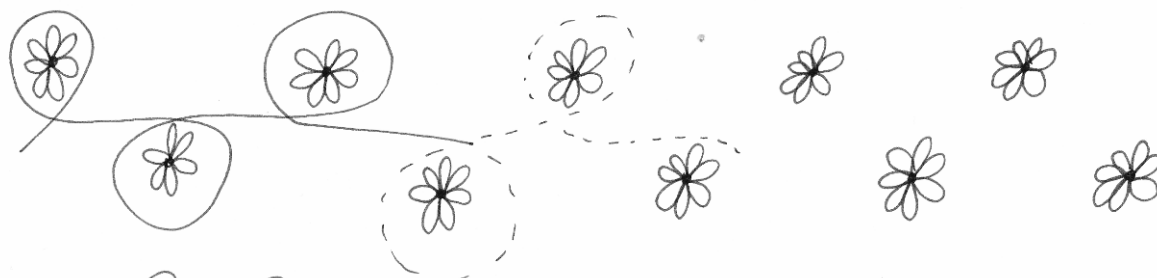
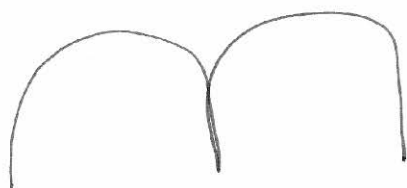
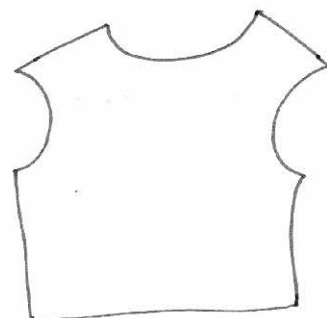
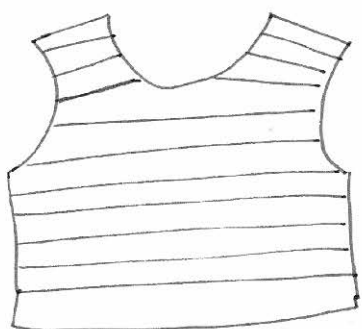
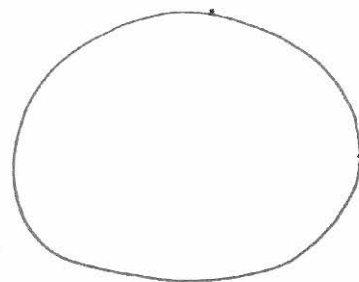
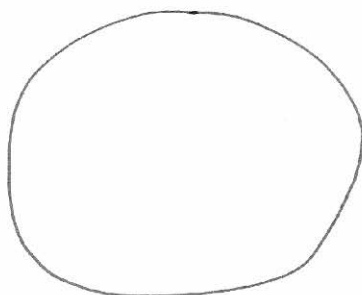
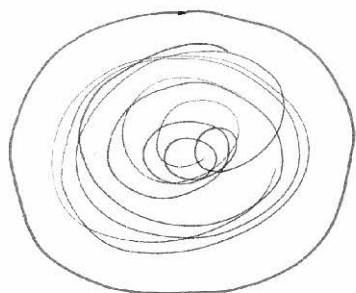
6. **Ďalšie námety na otázky a činnosti:**

- * Vysvetlite deťom, ako sa správať pri výhre i pri prehre. Nepokaziť víťazovi radosť, naopak, uznať jeho kvalitu gestom (podať ruku...) i slovom (bol si dobrý!). Ak si s ním zahráte scénu, kde bude dieťa víťaz, a vy mu k úspechu zablahoželáte, lepšie si uvedomí, že vtedy je radosť víťaza väčšia. Zahrajte si aj situáciu, keď mu druhý víťazstvo nepraje.
- * V detských encyklopédiách hľadajte s deťmi chrobáčky z rozprávky, hľadajte ich aj v záhrade, pozorujte ich lupou.

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

Hurá

Svetluškina jesenná rozprávka

A bola opäť jeseň. Všetky stromy súťažili o najkrajšie sfarbené lístie. Slniečko sa prepletalo pomedzi tie farby a hľadalo najkrajší jesenný list. Škoda, že pri toľkej práci zabudlo aj teplo hriať.

Svetluška chvíľu sledovala súťaž stromov, ale bolo jej zima, a tak sa rozhodla, že si trochu zatancuje pri speve vtáčikov.

„Ale čo to? Veď žiadneho vtáčika nepočuť! Muselo sa im niečo stať! Kdeže sa podeli?“ Svetluška zobrala lampášik a rozhodla sa, že vtáčiky pohľadá. Cestou rozmýšľala:

„Žeby zachrípli? Môže byť! To slnko sa prehrabáva v lístí a nehreje! Lastovičky, sláviky, stehlíky, pinky, vy tak pekne spievate! Kdeže ste?“ ... – a nič. Všade ticho. Svetluška si ani nevšimla, že doletela až na pole, kde pekne jedna vedľa druhej rástli tučné repy. A spievali si pesničku:

„My sme repy sladučké,

bruška máme tučnučké.

Nás má každý veľmi rád,

je náš dobrý kamarát.“

Svetluška sa pristavila pri tej najtučnejšej repe a spýtala sa:

„Prečo si, repa, myslíš, že ťa má každý rád? Veď ja ťa ani nepoznám!“

„Ale poznáš, Svetluška! Mňa pozná každý, kto má rád sladkosti. Lebo z našej sladkej šťavy sa vyrába cukor do čaju, cukríkov, lízaniek a do všetkých sladkých dobrôt.“

„A neklameš ma ty náhodou? Ved' si celá ufúľaná! Nevieť si predstaviť, že z takej zablatenej repy z poľa pochádza všetko sladké na svete! Radšej si to preverím!“

A povedala zázračné slová:

„Šuliky, muliky, kuk!“ a počúvala skielko na svojom čarovnom lampášiku.

„Povedz mi, lampášik čarovný, neklame ma repa?“ A lampášik ukazuje: na poli traktory repu vyorú, naložia na vlečky a odvezú do cukrovaru. Tam repy pod sprchou poriadne umyjú, krájajú na malé kúsky a varia, až z nich ostane sladučká cukrová šťava. Tá sa varí dovtedy, kým z nej nevznikne cukor. Ten sa zabalí do vrecúšok a zavezie do obchodov.

„Milá repa, prepáč mi, že som ti neverila. Ale to len preto, že som dnes veľmi smutná.“

„A prečo si taká smutná?“

„Lebo neviem, kam sa podeli všetky vtáčky, čo tak pekne spievali celé leto.“

„Vieš, Svetluška, keď sú repy na poli už tučné, vtáčiky speváčiky vedia, že je čas odletieť do teplých krajov. Blíži sa zima a zahynuli by tu. Ale na jar sa znova vrátia domov, nájdu svoje hniezda a zase budú vyspevovať!“ Zrazu – kde sa vzala, tu sa vzala – priletela vrana a hovorí:

„Nebud' smutná, Svetluška, aj ja som dobrrrrrá speváčka. Ak chceš, zaspievam ti!“

„Áno, áno!“ potešila sa Svetluška. A vrana otvorila zobák a spustila na plné hrdlo:

„Krrrrrrááááák, krrrrrrááááák, krrrrrrááááák, ja som čierrrrny vták!“

Svetluška dobre že neohluchla. Repa sa pre istotu zaryla hlbšie do zeme. A Svetluška? Schmatla lampáš a pod'ho na krídla! Ale vrana za ňou letela a strašne krákala:

„Krrrrrrááááák, krrrrrrááááák, krrrrrrááááák! Počkaj, Svetluška, to nie je koniec pesničky!!!“

Lenže Svetluške sa vranin spev nepáčil, a tak rýchlo vletela do svojho domčeka a dobre zatvorila dvere. A tam ticho spomínala na príjemný štebot lastovičiek, sladký hlások slávika a tešila sa na ich návrat.

Ako oživiť túto rozprávku?

1. **Dramatické hry:**

- * Hráme sa na vtáčí koncert – spev so skupinou detí, rešpektujúc dohovorené pokyny dirigenta (ticho, zosilňovať, rýchlo, spomaliť...).
- * Deti spievajú samostatne s mikrofónom v ruke, smelo a čo najsamostatnejšie pred kolektívom. Pred zaspievaním sa predstavia, ako to býva zvykom v speváckych súťažiach.
- * Vo dvojiciach sa hráme na repu a repára. Repa je pasívna – je v ľahu na bruchu, ruky pod hlavou. Repár robí to, čo zadávame:
  - vytiahni repu: ťahá repu za nohy na určené miesto,
  - osprchuj repu: poklepkáva repu jemne prstami po celom tele,
  - meľ repu: masíruje chrbát repy špirálovite atď.

Všetko robíme tak, aby to repa cítila ako príjemnú masáž. Nakoniec si deti vymenia úlohy a hra sa opakuje.

- * Hra na fúriky vo dvojiciach.

2. **Výtvarné námety:**

- * Skúšame kresliť perom z husi, ktoré si máčame do tušu.

3. **Grafomotorika:**

- * Na koláčiky dokreslíme hrozienka a cukor – body a malé kruhové tvary v ohraničenom priestore.
- * Sprchujeme repu – drobné zvislé línie.
- * Melieme repu – špirála.
- * Osievame cukor – lomená línia postupujúca zhora nadol.
- * Zubaté slniečko – lomená línia rôzneho smeru.

4. **Námety na telovýchovné činnosti:**

- * Kotúlame repy (medicinbaly) na určené miesto, trasu tam kotúlame rukami, späť nohami. Je dobré realizovať cvičenie vonku v nerovnom teréne.

5. **Pokusy:**

- * Hľadáme perie vtákov, snažíme sa identifikovať, akému vtákovi patrí.
- * Skúšame zistiť, prečo voda kačicu nepremočí, ako sa kačacie a husacie perá líšia od iných.

6. **Ďalšie námety na otázky a činnosti:**

- * Skúste s dieťaťom rozlíšiť sladké, slané a kyslé chute (ochutnávky so zaviazanými očami).
- * Vysvetlite deťom pôvod rôznych druhov potravín: ako vzniká múka, cukor, soľ, odkiaľ máme mlieko, vajcia...
- * Sledujte zmeny počas a ich súvislosť s obliekaním, práce v záhrade, rôznosť farieb a tvarov listov, prípravu zásob na zimu, vyrobte si tekvicové svetlonosy, zemiakové figúrky...
- * Pokúste sa s dieťaťom rozlišovať príjemné a nepríjemné zvuky, vysvetlite mu, ako sa dá tá istá veta povedať pekne a ako nepríjemným tónom, aké nepríjemné je počúvať krik.
- * Poukážte aj na ďalšiu myšlienku z tejto rozprávky: nie všetko, čo sa nám na pohľad nepáči, musí byť zlé.

Svetluškina ma'ovanka

Grafomotorický list

